

Ministerstwo ds. regionów – więcej pytań niż odpowiedzi »7

Podsumowanie akcji pomocy powodzianom »12

500 euro to legalny środek płatniczy »13

Poradnik działkowicza »16-18

„Syrokomla” świętuje 70-lecie. „Miarą sukcesu szkoły są jej absolwenci”

Fot. Marian Paluszkiwicz

Wileńskie Gimnazjum im. Władysława Syrokomli z polskim językiem nauczania obchodzi w tym roku 70 lat istnienia. O sukcesach szkoły i wyzwaniach w rozmowie z „Kurierem Wileńskim” opowiada dyrektorka Helena Marcinkiewicz. W ciągu 70 lat szkołę ukończyło 4049 maturzystów 66 promocji. »10-11

Co z ustawą o mniejszościach narodowych »2

ISSN 1392-0405

Dzieje Wilna w trzech tomach »14-15

KURIER
WILEŃSKI

Ukazuje się
od 1 lipca 1953 r.

Birbynių g. 4a,
02121-30 Vilnius,
Lietuvos Respublika,
tel. +370 526 084 44

Redaktor naczelny:
Robert Mickiewicz
(redaktor@kurierwileński.lt)

Zastępcy red. naczelny:
Brigita Lapszewicz
(b.lapszewicz@kurierwileński.lt)
Apolinary Klonowski
(ds.online)
(a.klonowski@kurierwileński.lt)

Dziennikarze:
Honorata Adamowicz,
Aleksander Borowik,
Justyna Giedrojc,
Rajmund Klonowski,
Anna Pieszko,
Antoni Radczenko,
Marian Paluszkiwicz
— fotoreporter.

Dział Promocji:
Andrzej Podworski
— prenumerata
(tel. +370 685 040 84,
kolport@kurierwileński.lt),
Jolanta Balkiewicz — reklama
(tel. +370 260 84 44,
reklama@kurierwileński.lt).

Wydawca: VšĮ „Kurier Wileński“

Druk: VšĮ „Vilnijos žodis“

Nakład: 2500 egz.

*Materiałów niezamówionych
redakcja nie zwraca.*

*Redakcja zastrzega sobie
prawo do skracania i adiustacji
tekstów.*

*Za treść ogłoszeń redakcja nie
odpowiada.*

*Opinie Czytelników zawarte
w ich listach nie zawsze są
zbieżne z opinią redakcji.*

DZIENNIK NALEŻY DO
EUROPEJSKIEGO
STOWARZYSZENIA GAZET
CODZIENNYCH
MNIJSZOŚCI
NARODOWYCH

Fundacja
POMOC POLAKOM
NA WSCHODZIE
im. Jana Olszewskiego

Ministerstwo
Spraw Zagranicznych

Projekt finansowany ze środków
Ministerstwa Spraw Zagranicznych w
ramach konkursu pn. „Polonia i Polacy
za Granicą 2023” ogłoszonego przez
Kancelarię Prezesa Rady Ministrów.

Publikacja wyraża jedynie poglądy
autorów i nie może być utożsamiana
z oficjalnym stanowiskiem Kancelarii
Prezesa Rady Ministrów i Fundacji
„Pomoc Polakom na Wschodzie”
im. Jana Olszewskiego.

Ustawa o mniejszościach narodowych przyjęta w drugim czytaniu

W Sejmie pozostał już tylko krok do uchwalenia ustawy o mniejszościach narodowych. We wtorek, 1 października, projekt ustawy przeszedł drugie czytanie. 72 posłów poparło projekt, siedmiu było przeciw, 14 wstrzymało się od głosu.

– We środę nowela ustawy będzie ponownie omawiana na posiedzeniu Komitetu Praw Człowieka, na którym powtórnie zgłosimy poprawki dotyczące używania języka ojczystego i szkolnictwa mniejszości narodowych w naszym kraju. Wygląda na to, że ostateczne głosowanie nad przyjęciem ustawy odbędzie się na plenarnym posiedzeniu sejmiku po wyborach – komentuje „Kurierowi Wileńskiemu” Rita Tamašunienė, posłanka AWPL-ZChR, starosta sejmowej Frakcji Mieszanej.

DOBROWOLSKA: LAKONICZNE PRAWO

Obecny projekt Ministerstwa Sprawiedliwości, po poprawkach dokonanych przez Komitet Praw Człowieka Sejmu, definiuje, kim jest mniejszość narodowa, ustanawia podstawy prawne i zasady jej edukacji, kultury i rozpowszechniania informacji.

Jak powiedziała Ewelina Dobrowolska, minister sprawiedliwości z ramienia Partii Wolności, ustawa wprowadza rozróżnienie polityki migracyjnej i polityki względem obywateli Litwy należących do mniejszości narodowych.

„Tak, ta ustawa jest lakoniczna, określa podstawowe zasady – zakaz dyskryminacji, różnorodność kulturową, równie ważna jest kwestia edukacji” – powiedziała Dobrowolska.

„Ta ustawa nie reguluje dwujęzycznych tablic, ta ustawa nie reguluje obsługi w innym języku, ta ustawa nie reguluje zapisu imion i nazwisk (...) – te kwestie muszą być

przedyskutowane w ramach innych ustaw” – powiedziała minister Dobrowolska.

TAMAŠUNIENĖ: CZEKAMY NA USTAWĘ, KTÓRA UREGULUJE NASZE KWESTIE

– Poparliśmy ten projekt i głosowaliśmy „za”, skoro istnieje szansa na ulepszenie i przyjęcie ustawy w trzecim, ostatecznym głosowaniu. Między pierwszym i drugim czytaniem podczas pracy w komisjach zaszyły pozytywne zmiany w tekście ustawy, ale są one zdecydowanie zbyt małe, by uznać Ustawę o mniejszościach narodowych za dobrą. Jak mówiła minister sprawiedliwości, nie reguluje ona jeszcze wielu spraw. Czekamy więc na ustawę, która ureguluje używanie języka ojczystego w życiu publicznym, zapewni pisownię imion i nazwisk, zapewni szkołom nauczanie w języku ojczystym i in. kwestie – komentuje Rita Tamašunienė, posłanka AWPL-ZChR.

Jakie zaszyły pozytywne zmiany? Ustawa przewiduje również prawo przedstawicieli mniejszości narodowej do nauki w swoim własnym języku.

– Uważamy, że zapis ten należy uzupełnić, że szkoły mniejszości narodowych muszą być chronione – podkreśla posłanka. Jak dodaje, w noweli została też uwzględniona poprawka, dotycząca zapisu o poszanowaniu wszystkich praw mniejszości narodowych wymienionych w Konwencji Ramowej o mniejszościach narodowych.

PIETKIEWICZ: USTAWA POMIJA KWESTIE MNIJSZOŚCI NARODOWYCH

Beata Pietkiewicz, posłanka na Sejm RL należąca do Frakcji Litewskiej Partii Regionalnej, mówi, że omawiana ustawa nie porusza wiele kwestii mniejszości narodowych.

„Ustawa pięknie omija najważniejsze dla nas kwestie, pozostawiając przy rozbitym korycie wszystkich, którzy liczyli na realne rozwiązania. Z tą ustawą wyglądamy jak bohater baśni Andersena »Nowe szaty cesarza« – nikt tych ubrań nie widział, ale nie chcąc wyjść na beznadziejnego, za przeproszeniem, głupca, chwali i udaje, że nowe szaty króla są niesamowite” – powiedziała posłanka w sejmie.

Według niej, jeśli ustawa zostanie przyjęta, to zostaną tylko „odhaczone” rekomendacje organizacji międzynarodowych dla Litwy w celu uregulowania i zalegalizowania ochrony prawnej mniejszości narodowych.

„Dla mnie, jako typowego przedstawiciela mniejszości narodowych, jak dla zwykłego litewskiego Rosjanina, Tatara czy Białorusina, ta ustawa niczego w życiu nie zmienia” – powiedziała Pietkiewicz.

Powiedziała, że poprze ustawę, ponieważ nie wie, że siły polityczne, które dojdą do władzy, przygotują lepszy projekt.

Anna Pieszko
na podst. inf. wł., BNS

Przemarsz policjantów ulicami Wilna z okazji Dnia litewskiej policji 1 października

Fot. Žygimantas Gedvila, ELTA

Ukraiński IPN planuje w przyszłym roku poszukiwania szczątków ofiar tragedii wołyńskiej

Ukraiński Instytut Pamięci Narodowej (UINP) planuje przeprowadzić w 2025 roku poszukiwania szczątków ofiar tragedii wołyńskiej – poinformowała służba prasowa UINP na stronie internetowej instytutu.

„W tym roku do Ukraińskiego Instytutu Pamięci Narodowej zaczęły napływać wnioski od polskich obywateli w sprawie możliwości poszukiwania i ekshumacji szczątków członków ich rodzin. W szczególności otrzymano prośbę o przeprowadzenie takich prac w obwodzie rówieńskim” – zaznaczono w komunikacie.

„Po rozpatrzeniu wniosku, który wpłynął we wrześniu 2024 roku, Ukraiński Instytut Pamięci Narodowej zamierza włączyć prace poszukiwawcze w obwodzie rówieńskim do swojego planu pracy i wydarzeń na 2025 rok” – dodano.

Szef MSZ Radosław Sikorski powiedział w poniedziałek, że kwestia pochówku ofiar zbrodni wołyńskiej, to chrześcijański obowiązek, a nie sprawa politycznych targów. Dodał, że tę sprawę chcemy załatwić także

„z przyjaźni dla Ukrainy, aby nie ciążyła na naszych stosunkach”.

Minister Sikorski wskazał w TVN24, że nie musi udowadniać swojej przyjaźni do Ukrainy, a świadczą o niej m.in. „dziesiątki wywiadów i działań na rzecz Ukrainy, pomoc wojskowa i inna”. „My prosimy tylko o jedną rzecz, żeby uhonorować naszych zmarłych i żeby tą sprawą naprawdę mogli zająć się historycy” – powiedział. „Jeszcze raz więc apeluje do władz ukraińskich, zresztą nowy minister spraw zagranicznych obiecał mi postęp w tej sprawie. Prosimy o decyzję” – podkreślił Sikorski.

W połowie września szef polskiego MSZ był w Kijowie, gdzie spotkał się ze swoim ukraińskim odpowiednikiem Andrijem Sybiłą. Wówczas informował, że omówił ze stroną ukraińską najważniejsze kwestie, nie unikając trudnych tematów takich jak potrzeba przywrócenia ekshumacji i chrześcijańskiego pochówku ofiar zbrodni wołyńskiej. Zapewniał, że uzyskał zapewnienia, że będzie postęp w tej sprawie.

W poniedziałek minister Sikorski wyraził nadzieję, iż także ukraiński prezydent „weźmie pod uwagę stanowisko stronnictw politycznych w Polsce”. „Ponieważ jest to jedna z niewielu spraw, w których mamy zgodę narodową i stanowisko polskiej opinii publicznej, która ma prawo nie rozumieć, dlaczego wolna Ukraina pozwoliła na ekshumację dziesiątków tysięcy żołnierzy Wehrmachtu, którzy tam przyszli przecież jako najeźdźcy, a my nie możemy pochować naszych zmarłych” – zauważył.

Sikorski był także pytany o słowa wicepremiera, szefa MON Władysława Kosiniak-Kamysza, który w lipcu mówił, że Ukraina nie może zostać przyjęta do Unii Europejskiej, dopóki Warszawa i Kijów nie rozwiążą kwestii rzezi wołyńskiej. „Mam nadzieję, że nie będzie potrzeby aż tak drastycznych działań, bo ta sprawa powinna być załatwiona jeszcze zanim dojdziemy do tych prawdziwych negocjacji” – odpowiedział szef MSZ.

PAP

Imieniny

3 października

Augustyna, Cypriana, Ermegarda, Ewalda, Gerarda, Kandyda, Maksymiana, Romana, Sirośława, Sulibora, Teresy

4 października

Aurea, Dalewina, Dobromiła, Euzebiusza, Fausta, Franciszka, Konrada, Lucjana, Petroniusza

Cytat dnia

„Z naszej strony w zasadzie praca domowa została odrobiona, teraz spółka będzie mogła podpisać umowę najmu z NŻT (Narodowa Służba Zarządzania Gruntami red.). Tempo i inne rzeczy będą już od tego zależeć” – skomentowała przygotowania do podpisania umowy o budowie na Litwie zakładu produkcji pocisków artyleryjskich przez niemiecki koncern „Rheinmetall”.

Liczba dnia

42 tys. euro – tyle bezprawnie wypłaconych wypłat na działalność samorządową (tak zwana afera czekowa) chce wyegzekwować prokuratura w procesie sądowym od radnych samorządów druskienickiego, neringkiego, paswalskiego i łódzkiego.

Nowe możliwości dla studentów z rejonu wileńskiego: stypendia na specjalności priorytetowe

Rada Samorządu Rejonu Wileńskiego zatwierdziła uzupełnienie listy specjalności priorytetowych, na które można uzyskać stypendium samorządowe.

Główne wymagania, by otrzymać to wsparcie finansowe, to posiadanie obywatelstwa Republiki Litewskiej, zadeklarowane miejsce zamieszkania na terenie rejonu wileńskiego oraz studia na wyższych uczelniach na jednym z priorytetowych kierunków. Wnioski o stypendium przyjmowane są do 18 października br.

Według mera rejonu wileńskiego Roberta Duchniewicza decyzja o podjęciu działań w związku z niedoborem specjalistów wynika z rosnącego zapotrzebowania na specjalistów z różnych dziedzin, które są kluczowe dla sprawnego funkcjonowania instytucji oświatowych, usług społecznych, kultury i innych sektorów publicznych. Według mera, obecnie w rejonie brakuje zwłaszcza pedagogów, pracowników socjalnych oraz specjalistów z dziedziny kultury.

„Niedobór specjalistów wpływa na jakość i efektywność świadczonych usług, dlatego samorząd poszukuje rozwiązań. Naszym celem jest nie tylko zwiększenie atrakcyjności placówek rejonu wileńskiego i przyciągnięcie potrzebnych specjalistów, ale również stworzenie warunków do uzyskania wysokiej jakości wykształcenia, które zapewni pomyślny start kariery w naszym rejonie” – mówi R. Duchniewicz.

Edyta Tamošiūnaitė, wicemer rejonu wileńskiego, uważa, że nowa lista zachęci więcej młodych ludzi do wyboru tych ważnych zawodów i kontynuowania kariery zawodowej w rejonie wileńskim.

„Aby lepiej odpowiadać na potrzeby rejonu wileńskiego, listę priorytetowych specjalności uzupełniono o nowe kierunki: do już istniejących studiów pedagogicznych dodano także studia sportu, zdrowia publicznego i pracy socjalnej. Nowa lista odzwierciedla aktualne wyzwania i możliwo-

Według mera rejonu wileńskiego Roberta Duchniewicza decyzja o podjęciu działań w związku z niedoborem specjalistów wynika z rosnącego zapotrzebowania na specjalistów z różnych dziedzin, które są kluczowe dla sprawnego funkcjonowania instytucji oświatowych, usług społecznych, kultury i innych sektorów publicznych.

ści w naszym rejonie. Inwestując w młodych specjalistów, dążymy nie tylko do rozwiązywania bieżących problemów, ale także tworzenie przyszłości, w której nasza społeczność będzie silna, zdrowa i aktywna” – mówi E. Tamošiūnaitė.

WYSOKOŚĆ STYPENDIUM

Stypendium wynosi 250 euro miesięcznie. Jest ono przyznawane decyzją rady i wypłacane z budżetu samorządu.

TERMIN SKŁADANIA WNIOSKU

W tym roku studenci muszą złożyć wnioski o stypendium najpóźniej do 18 października. Po upływie tego terminu, Komisja ds. Przyznawania Stypendiów w ciągu 10 dni roboczych rozpatrzy zgłoszenia i przygotuje dla rady samorządowej wniosek w sprawie przyznania stypendium studentom, którzy spełnili kryteria selekcji. Decyzja w sprawie przyznania stypendium ma być podjęta do 30 listopada.

ZASADY SKŁADANIA WNIOSKÓW

Studenci ubiegający się o stypendium powinni przesłać do Administracji Samorządu Rejonu Wi-

leńskiego na adres e-mail vrsa@vrsa.lt następujące dokumenty:

- podpisany wniosek o przyznanie stypendium;
- kopię zaświadczenia o zadeklarowanym miejscu zamieszkania;
- list motywacyjny, zawierający uzasadnienie wyboru specjalności, plany zawodowe w kontekście pracy w placówkach oświatowych, społecznych, kulturalnych, sportowych, zdrowia publicznego rejonu;
- zaświadczenie z uczelni wyższej potwierdzające studia.

PRIORYTETOWE SPECJALNOŚCI

Stypendium przyznawane jest na kierunki, na które w rejonie wileńskim występuje szczególnie niedobór specjalistów, aby uzupełnić braki w instytucjach edukacyjnych, społecznych, kulturalnych i zdrowotnych.

Studia pedagogiczne: logopedia, pedagogika specjalna, psychologia, filologia polska, filologia angielska, fizyka, nauczanie początkowe, filologia litewska, matematyka, edukacja przedszkolna, biologia, chemia, technologie informacyjne.

Studia sportowe: specjalista sportu wysokiej klasy – trener boksu, specjalista sportu wysokiej klasy – trener siatkówki.

Zdrowie publiczne, żywienie, studia technologii żywności: zdrowie publiczne, nauka o żywności i żywieniu.

Studia pracy socjalnej: praca socjalna.

Samorząd Rejonu Wileńskiego zachęca studentów brakujących specjalności do skorzystania z tej możliwości i ubiegania się o stypendium.

Więcej informacji i niezbędna dokumentacja: www.vrsa.lt ■

Stronę przygotowano na podstawie informacji Samorządu Rejonu Wileńskiego

TRANSPORT Loty Wizz Air między Wilnem a Tel Awiwem odwołane

Samolot linii Wizz Air z Tel Awiwu do Wilna, który miał odlecieć 1 października we wtorek wieczorem, został odwołany. Zgodnie z rozkładem, samolot miał wylądować w Wilnie o 23:55. Dwa inne śródkowe loty również zostały odwołane: lot Wizz Air z Wilna do Tel Awiwu, który miał odlecieć o 6 rano, oraz lot Wizz Air z Tel Awiwu do Wilna, zaplanowany na 15:20. Na razie nie odwołano sobotnich lotów. Izraelska armia oświadczyła we wtorek, że Iran wystrzelił pociski rakietowe w kierunku Izraela po tym, jak Stany Zjednoczone ostrzegły, że irański atak jest nieuchronny. Armia podała w oświadczeniu, że „jakiś czas temu z Iranu wystrzelono pociski rakietowe w kierunku Państwa Izrael”. Podano, że syreny zostały uruchomione w całym Izraelu, w tym w Jerozolimie.

SONDAŻ Partia Socjaldemokratyczna pozostaje na pierwszym miejscu w rankingu partii

Litewska Partia Socjaldemokratyczna (LSDP) pozostaje na pierwszym miejscu w rankingu partii, wynika z opublikowanego w środę sondażu Spinter Research przeprowadzonego na zlecenie Delfi. 15,5 proc. respondentów wskazało, że zagłosowałoby na LSDP, co oznacza wzrost z 12,9 proc. w lipcu. Jednocześnie 11,6 proc. mieszkańców kraju zagłosowało-

by na rządzącą Związek Ojczyzny-Litewskich Chrześcijańskich Demokratów (10,1 proc. w lipcu). Sondaż wykazał, że partia „Nemuno aušra”, która po raz pierwszy weźmie udział w wyborach parlamentarnych, zajęła trzecie miejsce. Poparłoby ją 10,3 proc. wyborców, w porównaniu do 10,2 proc. w lipcu. Opozycyjny Litewski Związek Chłopów i Zielonych uzyskałby poparcie 6,5 proc. (8 proc. w lipcu), Ruch Liberalny, który jest częścią koalicji rządzącej, 6,3 proc. (6,4 proc. w lipcu), Związek Demokratyczny „W imię Litwy” 5,2 proc. (7,1 proc. w lipcu), a Partia Wolności 4,5 proc. (3,2 proc. w czerwcu).

WILNO Uruchomiony nowy Rejestr Sportowy

Nowy Rejestr Sportowy został uruchomiony w środę 2 października w Arenie Lekkoatletycznej w Wilnie. Będzie on gromadził odpowiednie dane na temat organizacji sportowych, szkolenia sportowców, kwalifikacji trenerów, sędziów i innych specjalistów sportowych, rozmieszczenia i stanu obiektów sportowych, inwestycji w nie. Utworzenie rejestru zostało zatwierdzone przez rząd w październiku ubiegłego roku. Decyzja o utworzeniu Rejestru Sportowego została podjęta w celu umożliwienia gromadzenia, systematyzacji i analizy istotnych danych w dziedzinie sportu oraz uwzględnienia tych danych przy podejmowaniu decyzji dotyczących dostępności i różnorodności usług sportowych, planowania inwestycji w infrastrukturę sportową i szkolenia sportowców.

ENERGETYKA W Wilnie zainstalowano nowoczesną pompę ciepła

Minister energii Dainius Kreivys powiedział, że najpotężniejsza pompa ciepła w krajach bałtyckich będzie produkować prawie 87 proc. „czystego ciepła”; zostanie ona uruchomiona w Wilnie.

„Mimo że zrobiło się chłodniej, zrobiliśmy wszystko, aby mieszkańcy Wilna czuli się ciepło w swoich domach i widzimy, że w przeszłości spalaliśmy w tym miejscu materiały lub paliwa, które wcale nie były czyste” – powiedział Kreivys podczas otwarcia zakładu na terenie drugiej elektrociepłowni wileńskiej sieci ciepłowniczej (VŠT) w środę 2 października. „Tego rodzaju sprzęt, który kiedyś widzieliśmy tylko w krajach skandynawskich, teraz trafia do nas” – dodał minister. Absorpcyjna pompa ciepła o mocy prawie 9 megawatów (MW), zbudowana przez firmę Greenerga kosztem 8 mln euro, będzie używana już w nadchodzącym sezonie grzewczym.

WYRÓŻNIENIE Grybauskaitė otrzymała nagrodę Clinton za przywództwo

Podczas wizyty w Waszyngtonie w Stanach Zjednoczonych Ameryki (USA) prezydent Dalia Grybauskaitė otrzymała nagrodę Hillary Clinton za przywództwo, poinformowała we wtorek rzeczniczka prezydent. Nagroda, nazwana na cześć byłej sekretarz stanu USA, przyznawana jest za wybitne przywództwo w uznaniu ważnej roli, jaką kobiety odgrywają w budowaniu bardziej pokojowego i bezpiecznego świata. Wśród poprzednich laureatek nagrody znalazły się m.in. wysoka komisarz ONZ ds. praw człowieka Michelle Bachelet, dyrektor wykonawcza Konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu Patricia Espinosa i laureatka Pokojowej Nagrody Nobla Nadia Murad. Według rzeczniczki Grybauskaitė wzięła również udział w dyskusji ze studentami z Uniwersytetu Georgetown. Była prezydent otrzymała tytuł doktora honoris causa Uniwersytetu Georgetown w 2013 r.

Str. opr. Alicja Klonowska na podst.. BNS, mat. pras., inf.wł.;Fot.ELTA;
alicia.klonowska@kurierwilenski.lt

Biskup grodzieński Kaszkiewicz zrezygnował. Pochodzi z parafii ejszyskiej, służył w Poniewieżu i Wilnie

Biskup diecezji grodzieńskiej Aleksander Kaszkiewicz zrezygnował z funkcji ordynariusza diecezji grodzieńskiej ze względu na wiek. Urodził się w parafii ejszyskiej, pracował m.in. w Poniewieżu i jako proboszcz parafii pw. Ducha Świętego w Wilnie. W 1991 r. Jan Paweł II mianował go biskupem nowo utworzonej diecezji grodzieńskiej.

Rezygnacja Kaszkiewicza była związana z osiągnięciem przez biskupa wieku emerytalnego, zgodnie z kanonem 401 Kodeksu Prawa Kanonicznego, który nakłada obowiązek ustąpienia z urzędu po ukończeniu 75. roku życia.

PIERWSZY ORDYNARIUSZ DIECZJI GRODZIŃSKIEJ

Aleksander Kaszkiewicz był pierwszym biskupem diecezji grodzieńskiej, która została utworzona 13 kwietnia 1991 r. Jego nominacja była jednym z kluczowych momentów w historii Kościoła katolickiego na Białorusi. Przez ponad trzy dekady biskup Kaszkiewicz kierował diecezją, dbając o jej rozwój duchowy i społeczny. Jego posługa, trwająca od początku istnienia diecezji, zakończyła się w momencie osiągnięcia wieku emerytalnego, a on sam zachowuje tytuł biskupa emeryta.

Następcą biskupa Kaszkiewicza został biskup koadiutor Uładzimir Hulaj, który został mianowany przez papieża Franciszka 5 kwietnia 2024 r. Biskup koadiutor to biskup „pomocniczy”, który przejmuje obowiązki ordynariusza diecezji po poprzednim biskupie. Hulaj przyjął sakrę biskupią 25 maja i w dniu 30 września przejął obowiązki ordynariusza diecezji grodzieńskiej.

BIOGRAM BISKUPA ALEKSANDRA KASZKIEWICZA

Biskup Aleksander Kaszkiewicz urodził się 23 września 1949 r. we wsi Podgajdzi w parafii Ejszyskiej, w rejonie solecznickim na Litwie. Ukończył Wyższe Seminarium Duchowne w Kownie, a święcenia kapłańskie otrzymał 30 maja 1976 r. W latach 1976–1981 pracował w katedrze pw. Chrystusa Króla w Poniewieżu jako wikariusz, a od 1981 roku pełnił funkcję proboszcza parafii pw. Ducha Świętego w Wilnie. W 1991 r., decyzją papieża Jana Pawła II, został

Biskup Kaszkiewicz po 33-letniej posłudze podziękował diecezjanom na współpracę Fot. Katolicka Diecezja Grodzieńska

mianowany biskupem nowo utworzonej diecezji grodzieńskiej.

Jego posługa była wyjątkowo owocna i pełna wyzwań. Biskup Kaszkiewicz dbał nie tylko o duchowy rozwój diecezji, ale także o jej moralny i społeczny wymiar. Pod jego przewodnictwem diecezja grodzieńska rozwijała się zarówno w sensie duchowym, jak i infrastrukturalnym. Udało mu się przywrócić do użytku wiele kościołów, a także zainicjować nowe projekty duszpasterskie i charytatywne.

W 1992 r. brał udział wraz z miejscowymi księżmi w konsekracji kaplicy pw. Miłosierdzia Bożego w Poleckiskach, w mszy brali wtedy udział także klerycy z Kowna, biskup wileński Juozas Tunaitis oraz ks. Józef Aszkiełowicz.

Podtrzymywał kontakt ze swoją ojczystą parafią ejszyską. W 1998 r. brał udział w obchodach 600-lecia ejszyskiej parafii.

W 2005 r. w imieniu papieża Jana Pawła II dokonał uroczystej koronacji Matki Bożej Kongregackiej koronami papieskimi. To obraz, który znajduje się w Bazylice Katedralnej w Grodnie.

W 2016 r. biskup Kaszkiewicz został uhonorowany tytułem Honorowego Obywatela rejonu solecznickiego, z którym był silnie związany.

„Opatrzność Boża tak zarządziła, że urodziłem się konkretnie w tym miejscu, w tym rejonie, który jest dla mnie bardzo bliski. Chociaż los tak sprawił, że musiałem zostawić nawet obywatelstwo litewskie, przyjął białoruskie, ale sercem zawsze jestem z wami” — odpowiadał biskup Kaszkiewicz.

SŁOWA BISKUPA EMERYTA DO NASTĘPCY

Biskup Kaszkiewicz życzył swojemu następcy, aby ten „słuchał Boga i niczym św. Hieronim, o którym wspominamy w liturgii tego dnia, był otwarty na słowo zbawienia, które Pan nieustannie kieruje do ludzi poprzez Pismo Święte”. Został pierwszym emerytowanym biskupem tej parafii. Uroczyste wkroczenie nowego biskupa do katedry św. Franciszka Ksawerego w Grodnie zaplanowane jest na 26 października br.

Opr. A.K. na podst. inf. wł., KW, mat. pras.

Ministerstwo ds. regionów – więcej pytań niż odpowiedzi

Dla połowy mieszkańców Litwy pomysł prezydenta Gitanasa Nausėdy dotyczący utworzenia odrębnego ministerstwa odpowiedzialnego za regiony jest chybiony. Takie dane wynikają z sondażu Vilnorus przeprowadzonego na zlecenie BNS.

Honorata Adamowicz

Tymczasem politolog Vytis Jurkonis, wykładowca w Instytucie Stosunków Międzynarodowych oraz Nauk Politycznych Uniwersytetu Wileńskiego powiedział, że temat utworzenia odrębnego ministerstwa odpowiedzialnego za regiony na Litwie dla polityków jest wygodny i może wypełnić kampanię wyborczą pewną treścią.

WIĘCEJ PYTAŃ NIŻ ODPOWIEDZI

– Jak na razie jest więcej pytań niż odpowiedzi. Pomysł utworzenia ministerstwa ds. regionów brzmi nieźle. Myślę, że każdy rząd ma taki czy inny pomysł lub inną sugestię, którą można by przedyskutować w sferze publicznej. To nie jest nowy pomysł, na ten temat już dyskutowano. Jak na razie państwo funkcjonuje całkiem dobrze. Dlatego też propozycja utworzenia nowego ministerstwa musi być bardzo jasno uzasadniona. Tylko to, że będzie ministerstwo, które zajmie się przede wszystkim polityką regionów brzmi ładnie, ale nic więcej – mówi politolog.

Według sondażu, jedna piąta – 21 proc. – obywateli kraju uważa, że takie ministerstwo jest potrzebne. Jednak 13,2 proc. z nich twierdzi, że jedno z obecnych ministerstw powinno zostać zlikwidowane. Jednocześnie 51,3 proc. uważa, że takie ministerstwo nie jest potrzebne. Prawie jedna trzecia – 27,7 proc. – nie ma zdania w tej sprawie.

MINISTERSTWO SKUPIŁOBY SIĘ NA KSZTAŁTOWANIU POLITYKI REGIONALNEJ

Głowa państwa, która przedstawiła ideę ministerstwa regionalnego w połowie września, powiedziała, że skupiłoby się ono na kształtowaniu polityki regionalnej, zwiększaniu

Gitanasa Nausėda
Fot. Dainius Labutis, ELTA

autonomii rad regionalnych i samorządów, a także krajowej koordynacji między ministerstwami.

– Głównym obowiązkiem polityków jest przekonanie opinii publicznej, że zniesienie lub utworzenie tego lub innego ministerstwa jest potrzebne i uzasadnione. Na razie nie ma żadnych konkretów, jest więcej pytań niż odpowiedzi. Jest to też dobry temat przed kampanią wyborczą.

Temat dla polityków jest wygodny i może wypełnić kampanię wyborczą pewną treścią, ponieważ być może nie mają więcej niczego do zaoferowania. Zbliżają się wybory, więc trzeba mieć na uwadze, że to może być kontekst wyborczy. Można zadać też pytanie, dlaczego właśnie teraz poruszono ten temat, przed zbliżającymi się wyborami, a nie powiedzmy zaraz po wyborach parlamentarnych – zaznacza Politolog Vytis Jurkonis, wykładowca w Instytucie Stosunków Międzynarodowych oraz Nauk Politycznych Uniwersytetu Wileńskiego.

Ministerstwo Regionów jest postrzegane jako bardziej potrzebne przez osoby w wieku 30–39 lat, osoby z wyższym wykształceniem i bezrobotnych.

Badanie pokazuje, że osoby starsze, osoby z wykształceniem średnim, emeryci i pracownicy o dochodach poniżej 700 euro oraz osoby mieszkające na obszarach wiejskich i innych obszarach miejskich częściej postrzegają ministerstwo jako niepotrzebne.

Tymczasem mieszkańcy Wilna i innych dużych miast, studenci i osoby poniżej 29 roku życia byli najbardziej niezdecydowani w tej kwestii. ■

Dokładne wyniki ankiety:

W sondażu Vilnorus zapytano respondentów:

Czy utworzenie odrębnego ministerstwa odpowiedzialnego za politykę regionalną na Litwie jest potrzebne czy niepotrzebne?

Odpowiedzi:

1. Tak, jest to konieczne – 7,8 proc.
2. Tak, jest to konieczne, ale tylko wtedy, gdy jedno z obecnych ministerstw zostanie zlikwidowane – 13,2 proc.
3. Nie, nie jest konieczne – 51,3 proc.
4. Nie mam zdania – 27,7 proc.

Reprezentatywne badanie opinii publicznej zostało przeprowadzone przez Centrum Badania Opinii Publicznej i Rynku Vilnorus w dniach 13–21 września. Badanie objęło 1 000 respondentów w wieku 18 lat i starszych w 27 miastach i 46 wsiach. Maksymalny margines błędu badania wynosi 3,1 proc.

Startuje plebiscyt „Polak Roku 2024”

Po raz 27. nasi Czytelnicy wraz z Kapitułą Konkursu wytypują „Polaka Roku”, osobę najbardziej zasłużoną dla polskości na Litwie.

Rusza etap zgłoszeń kandydatów. Zgłoszenia można wysyłać do końca października br.:

- **poczta elektroniczna** na adres reklama@kurierwilenski.lt

- **na adres redakcji:**
„Kurier Wileński”, Birbynių 4A,
LT-02121 Vilnius, Lietuva
z dopiskiem „Polak Roku 2024”

- **Zgodnie z regulaminem** plebiscytu zwycięzcy konkursu z lat poprzednich nie mogą być powtórnie zgłaszani.

- Kapituła plebiscytu, składająca się z laureatów poprzednich edycji konkursu, spośród zgłoszeń **wybierze 10 osób typowanych** do tytułu.

- **W kolejnym etapie**, etapie głosowania, konkursu Czytelnicy będą mogli oddać swój głos na wybranego kandydata.

- Na łamach „Kuriera Wileńskiego” będą publikowane wywiady z nominowanymi do tytułu „Polaka Roku”, by Czytelnicy mogli zapoznać się z ich wkładem.

Valotka „nie przekonał” ministra. Będzie nowy konkurs na przewodniczącego inspekcji języka

Minister kultury Litwy, Simonas Kairys, ogłosił we wtorek 1 października, że odrzucił kandydaturę Audriusa Valotki na kolejną kadencję szefa Państwowej Inspekcji Językowej mimo tego, że był jedynym kandydatem spełniającym wymogi formalne.

Valotka wcześniej zasłynął z obraźliwych komentarzy względem mniejszości narodowych, m.in. porównał Polaków na Litwie do Rosjan w Donbasie.

Minister Kairys podkreślił, że Valotka nie spełnił oczekiwań dotyczących poprawy wizerunku Inspekcji oraz zdolności do mobilizowania instytucji do podejmowania kluczowych decyzji. Decyzja o odrzuceniu jego kandydatury zapadła pomimo tego, że Valotka był jedynym kandydatem, który pozostał w konkursie ogłoszonym latem. Pozostali kandydaci zostali wyeliminowani, gdyż nie spełnili formalnych wymagań. Po odrzuceniu Valotki będzie rozpisany nowy konkurs.

„Po całej procedurze, która jest niezbędna do mianowania nowego szefa Inspekcji Językowej, moja decyzja jest taka, że kandydatura pana Valotki mnie nie przekonała i zostanie zorganizowany nowy konkurs” — powiedział w poniedziałek minister kultury Simonas Kairys dla agencji BNS.

Minister Kairys stwierdził, że gdyby Valotka wykazał się zdolnością do poprawy funkcjonowania Inspekcji, mógłby przedłużyć jego kadencję bez organizowania nowego konkursu, ale podjął decyzję o zorganizowaniu kolejnego naboru.

Kontrowersje wokół Audriusa Valotki narastały od dłuższego czasu. W lipcu 2023 r. na antenie litewskiego radia LRT porównał sytuację Polaków na Litwie do Rosjan w Donbasie. Wypowiedź dotyczyła dwujęzycznych tablic z nazwami miejscowości w rejonie wileńskim, zamieszkałym zwarcie przez Polaków. Jak pisaliśmy na łamach „Kuriera Wileńskiego” w lipcu ub. r., Valotka stwierdził, że takie tablice to „oznaczanie strefy okupacyjnej”. Wywołało to skandal. Interweniował ambasador RP na Litwie Konstanty Radziwiłł i zażądał od

Audrius Valotka zasłynął wcześniej z antypolskich wypowiedzi
Fot. Audrius Valotka/ Facebook

Valotki wyjaśnień, w efekcie czego inspektor przeprosił ambasadora.

W odpowiedzi na incydent minister kultury Simonas Kairys powołał specjalną komisję, która miała zbadać tę sprawę. W rezultacie Valotka otrzymał jedynie naganę. To wywołało dalsze protesty, zwłaszcza wśród przedstawicieli mniejszości polskiej na Litwie. Beata Pietkiewicz, niezrzeszona posłanka na Sejm RL stwierdziła, że nagana to „zbyt mała reakcja”, podkreślając, że urzędnicy powinni ponosić większą odpowiedzialność za swoje słowa szczególnie w czasie zagrożenia ze strony Rosji.

Forum Wileńskie, które już wcześniej krytykowało Valotkę, po naganie ministerstwa wydało ostre oświadczenie, w którym określiło ją jako zbyt łagodną reakcję. W oświadczeniu czytamy o „3 groźnych sygnałach z »kary« dla Audriusa Valotki”. Organizacja podkreślała, że przyzwolenie na takie wypowiedzi zagraża państwu, jednocześnie daje znak, że „ultranacjonalistyczne poglądy w XXI-wiecznej Litwie są tolerowa-

ne i powszechne”, należy tylko „nie afiszować się”. Forum podkreślało też, że jest to „spolegliwość wobec dyktanda”.

Następny skandal wybuchł w październiku 2023 r., kiedy Valotka podczas konferencji „Open Books” obraźliwie odniósł się do emigrantów z Azji Środkowej, używając terminu „czurka”, co w języku rosyjskim jest obraźliwym określeniem na mieszkańców Azji Środkowej.

Tłumaczył później, że chodziło mu o języki turkijskie. Mer rej. wileńskiego, Robert Duchniewicz, alarmował wtedy, że takie wypowiedzi mogą zagrażać bezpieczeństwu narodowemu. Minister Kairys nie zdecydował się zdymisjonować wtedy inspektora, jednak wielokrotnie sugerował, aby Valotka sam podał się do dymisji.

Po odrzuceniu kandydatury Valotki minister kultury Simonas Kairys podkreślił, że Valotka nie spełnia wymagań, jakie stawia się szefowi instytucji publicznej. ■

Opr. A.K. na podst.
BNS, KW, inf. wł., mat. pras.

Helena Marcinkiewicz: „Miarą sukcesu szkoły są jej absolwenci”. 70-lecie Gimnazjum im. Wł. Syrokomli

Wileńskie Gimnazjum im. Władysława Syrokomli z polskim językiem nauczania obchodzi w tym roku 70 lat istnienia. O sukcesach szkoły i wyzwaniach w rozmowie z „Kurierem Wileńskim” opowiada dyrektorka Helena Marcinkiewicz

Anna Pieszko: Jak ocenia Pani znaczenie tych kilkudziesięciu lat działalności placówki dla polskiej społeczności?

Helena Marcinkiewicz: Najważniejszą rolą polskiej placówki oświatowej jest to, że uczniowie mogą się uczyć w języku ojczystym. Szkoła nie jest jedynie miejscem zdobywania wiedzy, ale instytucją przekazującą tradycje i wartości, tętniącą życiem i kształtującą świadomość młodego pokolenia. Uczniowie, rodzice, grono pedagogiczne, personel techniczny – wszyscy tworzą jedną wspólnotę gimnazjum o wielopokoleniowych więzach, trwałych tradycjach i swojej kulturze.

W jaki sposób jest realizowana misja szkoły?

Gimnazjum zapewnia wychowanie przedszkolne oraz jakościową edukację na poziomie szkoły początkowej, podstawowej i średniej, realizując elementy Koncepcji Kształcenia Humanistycznej Kultury poprzez Sztukę. Tworzy warunki nie tylko do odkrywania własnej indywidualności, ale także do rozwoju osobowości twórczej, zdolnej do skutecznego funkcjonowania we współczesnym świecie. Natomiast historia szkoły rozpoczyna się od 1954 roku, kiedy awansowała do miana szkoły średniej i nadano jej numer 19. Wtedy wszyscy mówiliśmy: jesteśmy z „dziewiętnastki” albo pracujemy w „dziewiętnastce”. W roku 1989 szkole nadano imię poety epoki romantyzmu Władysława Syrokomli. W 2016 roku odbyła się akredytacja i szkole przyznano status długiego gimnazjum.

Szkoła dzisiaj. Czym może się pochwalić, jakie są najmocniejsze strony Gimnazjum imienia Władysława Syrokomli?

Cieszymy się, że mimo niżu demograficznego liczba uczniów nie maleje. Mamy w tym roku trzy

Jesteśmy dumni, że wśród naszych absolwentów są osoby, które zajmują w państwie znaczące stanowiska – mówi dyrektorka Helena Marcinkiewicz

pierwsze klasy, w których uczy się 64 uczniów i dwie grupy przygotowawcze, więc prawie setka uczniów przyszła w tym roku do gimnazjum. To świadczy o tym, że szkoła jest konkurencyjna. W tym roku szkolnym uczy się ogółem 836 uczniów. W ciągu 70 lat szkołę ukończyło 4049 maturzystów 66 promocji.

Miarą sukcesu szkoły są bez wątpienia jej absolwenci, którzy potrafią odnaleźć się w życiu dorosłym i są żywym dowodem, że szkoła nie tylko uczy, ale też wychowuje i inspiruje.

Jesteśmy dumni, że wśród naszych absolwentów są osoby, które zajmują w państwie znaczące stanowiska. Nasz absolwent Tomas Tomilinas jest posłem na Sejm Republiki Litewskiej. Naszą szkołę ukończył Jarosław Niewierowicz, były doradca prezydenta Republiki Litewskiej, były minister energetyki, który obecnie jest członkiem Rady Nadzorczej Narodowego

Operatora Energetyki Atomowej Enerhoatom. Absolwentka Ewelina Danowska jest dyrektorką do spraw rozwoju w regionie Europy i Ameryki Łacińskiej w firmie Ericsson. Dr hab. Elżbieta Kuzborska-Pacha jest doradczynią prawną w biurze Wysokiego Komisarza OBWE ds. mniejszości narodowych. Wśród absolwentów mamy też wielu sędziów, adwokatów, pracowników prokuratury, pracowników wymiaru sprawiedliwości. Szkołę ukończyło wielu obecnych lekarzy: to Dariusz Żybert, prof. Żana Bumbulienė, dr nauk medycznych Danuta Wasilewska, dr medycyny Angela Zuboľ, dr Barbara Komarowska... Szczycimy się licznymi powołaniami kapłańskimi – wśród naszych absolwentów są tacy księża, jak ks. Edward Rynkiewicz, ks. Daniel Narkun, ks. Tadeusz Matulaniec, ks. Andrzej Andrzejewski, ks. Mirosław Ulewicz, śp. ks. Kazimierz Gwozdowicz. Wielu absolwentów pracuje jako dziennikarze: Mirosław Juchniwicz, Renata Widtmann, Edwin Wasukiewicz, Małgorzata Kozicz, Aneta Kurowska, Kotryna Bogdziun. Możemy też wymienić bardzo wielu absolwentów znanych jako wykładowców wyższych uczelni na Litwie. Jest to doktor nauk humanistycznych Kinga Geben, doktor prawa Katarzyna Bogdziewicz, wykładowczyni Anna Ruskań, Grażina Čiuladienė i in. Ta lista powszechnie znanych osobowości jest bardzo, bardzo długa.

Jak wypadli tegoroczni absolwenci na maturze?

Cieszymy się, że po długiej przerwie nasi maturzyści składali państwowy egzamin z języka polskiego i złożyli go bardzo pomyślnie. Wszyscy otrzymali świadectwa dojrzałości. Cieszymy się, że tegoroczni maturzyści w 81 procentach wstąpili na wymarzone studia, zarówno tutaj na Litwie, jak i za granicą. To bardzo dobry rezultat.

10.>>

Szkoła to nie tylko realizowanie programu nauczania, ale też możliwości rozwijania zdolności, zainteresowań, pasji uczniów. Jak wygląda życie pozalekcyjne w szkole?

Od początku istnienia szkoły trwała ożywiona działalność pozalekcyjna. Niewątpliwie naszą wspaniałą wizytówką jest zespół „Wilenka” — pierwszy na Litwie, najstarszy polski dziecięco-młodzieżowy zespół pieśni i tańca. Obchodził on niedawno swoje 50-lecie i właściwie trudno o nim powiedzieć dzisiaj, że jest to dziecięcy zespół, ponieważ uczęszczają do niego również nasi absolwenci i bardzo często w rozmaitych koncertach uczestniczą nie tylko uczniowie, ale również ich rodzice. „Wilenka” stała się ogromną rodziną i powiedziałbym, że to już szkoła w szkole, w której dzieci uczą się motywacji, kultury, tolerancji i empatii.

Ponadto nasi uczniowie mają możliwość rozwoju w różnych sferach pozalekcyjnych: teatralnym, technologiach informacyjnych, plastycznym, języku litewskiego, karate, tanecznym, matematyki mentalnej, gimnastyki artystycznej. Cieszymy się też z osiągnięć sportowych, szczególnie w piłce nożnej. Uczniowie grają w szachy, warcaby. Mamy duży stadion, na którym jest siedem boisk, dwie sale sportowe, tak więc są stworzone warunki, by jak największa liczba uczniów mogła korzystać z dobrodziejstw ruchu. Szkole przyznano statut Zdrowej i Aktywnej Szkoły.

W gimnazjum działa również męska drużyna harcerska „Trop” i dwie żeńskie drużyny „Pasięka” i „Delta”. Bardzo często są u nas organizowane rozmaite kominki i zjazdy harcerzy z całej Litwy. Bardzo cieszymy się, że nasza absolwentka Alina Ewelina Kieżun, przewodnicząca Związku Harcerstwa na Litwie, weszła w skład Polonijnej Rady Konsultacyjnej przy Marszałku Senatu RP.

System edukacji na Litwie nieustannie znajduje się w fazie reformy. Z jakimi problemami stykają się dziś nauczyciele?

Dotkliwie odczuwamy brak podręczników w klasach począt-

Najważniejszą rolą polskiej placówki oświatowej jest to, że uczniowie mogą się uczyć w języku ojczystym

kowych, jak też i w starszych. Bez wątplenia to utrudnia nauczycielom szykowanie się do lekcji, więc mają bardzo duże obciążenie. Stałe zmiany w systemie oświatowym, zmieniające się kilka razy do roku plany kształcenia — to wszystko utrudnia pracę. Szkoła musi organizować wiele sprawdzianów: testy standaryzowane dla uczniów klas czwartych i ósmych, potem sprawdziany dla uczniów klas dziesiątych. W ubiegłym roku szkolnym sprawdziany pośrednie dla klas 11 spowodowały wiele napięcia i stresu. Podczas procesu nauczania nauczyciele musieli sprawdzać te prace i jednocześnie prowadzić lekcje, co naprawdę było bardzo trudne do wykonania.

Jakie metamorfozy przeszedł sam budynek szkoły?

W ciągu 70 lat szkoła stale się zmieniała, a po renowacji w latach 2018–2021 jest w ogóle nie do poznania. Odnowiono elewację budynku, przeprowadzono wymianę systemów inżynierskich. Cieszymy się, że w szkole został zainstalowany system chłodniczy w pracowniach. Mamy dwie windy dla osób niepełnosprawnych, wyremontowaną stołówkę szkolną wyposażoną w nowe urządzenia. Mamy nowoczesne pracownie wyposażone w rzutniki i tablice interaktywne, laboratorium nauk przyrodniczych, innowacyjne laboratorium FabLab z 3D drukarką, wyremontowano sale sportowe.

Czy obchody jubileuszu zapowiadają się hucznie?

Cały rok 2024 mija nam jubileuszowo. Realizujemy projekt „Szkoła dawniej, dzisiaj, w przyszłości”. Poświęciliśmy jubileuszowi festyn rodzinny, który odbył się na wiosnę. Organizowaliśmy turniej piłki nożnej obecnych uczniów z kilkoma promocjami absolwentów. Trwa konkurs twórczy „Dziękujemy, szkoło!”.

4 października o godz. 10 w kościele pw. św. Rafała Archanioła odbędzie się msza dziękczynna za całą społeczność szkolną: nauczycieli obecnych, seniorów, uczniów, rodziców, opiekunów, przyjaciół szkoły. Mszę świętą będą celebrować nasi absolwenci, księża Edward Rynkiewicz, ks. Andrzej Andrzejewski, ks. Mirosław Ulewicz. Wstęp wolny. O 14 godz. w Domu Kultury Polskiej odbędzie się uroczysta gala. Zaproszeni są absolwenci z różnych promocji, seniorzy, nauczyciele, pracownicy gimnazjum, komitety rodzicielskie, przyjaciele szkoły i oczywiście uczniowie. Imprezy i konkursy dla uczniów będą trwać aż do końca grudnia. Wtedy odbędzie się podsumowanie naszego projektu, zostanie wyświetlony film poświęcony 70-leciu naszego gimnazjum.

Dziękuję za rozmowę i życzę szkole kolejnych wspaniałych jubileuszy!

Rozmawiała Anna Pieszko
Fot. Marian Paluszkiwicz

Podsumowanie akcji pomocy poszkodowanym przez powódź w Polsce „Razem dla Was”

„Jesteśmy niezmiernie wdzięczni mieszkańcom Wileńszczyzny za ich zaangażowanie i mamy nadzieję, że zebrane rzeczy przyniosą realną pomoc osobom, których dotknęło to nieszczęście” – mówi Łukasz Czunkiewicz, z TVP Wilno, organizator zbiórki pomocy powodzianom.

Honorata Adamowicz: Zakończyła się zbiórka rzeczowa, akcja pomocy poszkodowanym przez powódź w Polsce „Razem dla Was” w Domu Kultury Polskiej. Ile udało się zebrać?

Łukasz Czunkiewicz: Udało się zebrać prawie siedem palet, wypełnionych po sam sufit kartonami. To ogromna ilość, która pokazuje, jak wiele osób zaangażowało się w naszą akcję.

Co najczęściej przynoszono?

Ludzie najczęściej przynosili produkty spożywcze o długim terminie ważności, takie jak kasze, makaron, ryż, cukier, olej, a także konserwy. Niektórzy darczyńcy przynosili nawet smakołyki, więc wśród darów znalazła się także czekolada i ciastka, które mam nadzieję przyniosą przynajmniej odrobinę radości w tych trudnych czasach.

Otrzymaliśmy również wiele środków higienicznych, takich jak szampony, pasty do zębów oraz środków czystości, w tym płyny do mycia naczyń i powierzchni oraz proszki do prania. Dodatkowo ludzie przynosili wiadra, kalosze, gumowe rękawice i inne niezbędne rzeczy do sprzątania i usuwania skutków powodzi, co jest szczególnie ważne w obecnej sytuacji.

Czy były przelewy?

Od samego początku powodzi TVP Wilno zachęcało do włączenia się w zbiórkę finansową Fundacji TVP, która skierowana jest zarówno do mieszkańców Polski, jak i osób z innych krajów. Według danych sprzed tygodnia, udało się zebrać 7,16 miliona złotych. Najbardziej wzruszyło nas to, że tu na Wileńszczyźnie dzwonili dosyć często do nas ludzie starsi, którzy wprost przyznawali, że czują się samotni i nie mają najlepszej sytuacji finansowej, ale mimo to bardzo pra-

gną pomóc innym i robili przelewy, każdy, ile mógł sobie pozwolić.

Jak Pan uważa, czy mieszkańcy Wilna i Wileńszczyzny to hojny naród czy spieszą z pomocą?

Do naszej zbiórki włączyły się całe szkoły, takie jak Gimnazjum w Mickunach, Szkoła Podstawowa w Kolonii Wileńskiej, Gimnazjum im. św. Urszuli Ledóchowskiej w Czarnym Borze, Gimnazjum im. Konstantego Parczewskiego w Niemenczynie oraz Gimnazjum im. J. I. Kraszewskiego w Wilnie. Otrzymaliśmy także ogromne wsparcie od Hospicjum im. Bł. Ks. Michała Sopoćki. Nie można zapomnieć o mieszkańcach Wileńszczyzny, którzy przychodzili od rana do wieczora, aby zostawić jakieś niezbędne rzeczy. Wiele z tych osób opowiadało, jak podczas powodzi w 1997 r. również przynosiło dary do zbiórki w Wilnie i teraz robi to po raz drugi, więc faktycznie Wileńszczyzna potrafi zjednoczyć się w tych najtrudniejszych momentach.

Jak pomoc dotrze do potrzebujących?

Kierowca z Warszawy przyjechał do nas bussem towarowym. We wtorek wyruszył z zebranymi darami w drogę do Polski. Wszystkie produkty zostaną przekazane Fundacji TVP, która następnie dostarczy je do najbardziej dotkniętych powodzią regionów w południowo-zachodniej Polsce. Jesteśmy niezmiernie wdzięczni mieszkańcom Wileńszczyzny za ich zaangażowanie i mamy nadzieję, że zebrane rzeczy przyniosą realną pomoc osobom, których dotknęło to nieszczęście.

Czy będzie jeszcze kontynuowana akcja pomocy być może w inny sposób?

Choć fala powodzi ustępuje, skutki tego kataklizmu będą odczuwalne przez długi czas, a zatem zachęcamy do dalszego wspierania naszej akcji poprzez wpłaty na konto bankowe Fundacji TVP. ■

Rozmawiała
Honorata Adamowicz

Wileńszczyzna potrafi zjednoczyć się w tych najtrudniejszych momentach
Fot. TVP Wilno/Rafał Marcinkiewicz

500 euro legalny środek płatniczy, ale nie zawsze i nie wszędzie można nim płacić

Honorata Adamowicz

„Kurier Wileński” zwrócił się do Banku Litwy z pytaniem, czy banknoty o nominale 500 euro mogą być nieprzyjęte podczas płatności? Otrzymał odpowiedź, że od 26 stycznia 2019 r. banknoty o nominale 500 euro nie są już wprowadzane do obiegu, ale muszą być przyjmowane do płatności i rozliczeń.

NA STACJI BENZYNOWEJ VIADA NIE PRZYJĘTO BANKNOTU 500 EURO

W ubiegłym tygodniu w mediach było głośno o absurdalnej sytuacji, do której doszło na stacji benzynowej Viada w Wilnie przy ulicy S. Dariaus i S. Girėno, gdy kobieta chciała zapłacić banknotem o nominale 500 euro za tankowanie na stacji benzynowej. Kasjerka stacji benzynowej powiedziała kobiecie, że nie przyjmie banknotu o nominale 500 euro. Kobieta została oskarżona o próbę zapłaty fałszywymi pieniędzmi. Incydent został zgłoszony na policję. Interwenujący funkcjonariusze stwierdzili jednak, że z banknotem jest wszystko w porządku. Mimo to na stacji benzynowej nadal odmawiano przyjęcia banknotu. Policja poradziła kobiecie, aby udała się do kasy Banku Litwy w Żyrmunach i wymieniła banknot na mniejsze nominały. Kobieta poprosiła policjantów, aby poszli z nią i że chce napisać oświadczenie o zniesławieniu, ponieważ została oskarżona o chęć płacenia fałszywymi pieniędzmi. Funkcjonariusze powiedzieli jednak, że nie mają na to czasu. Kobieta ponownie zadzwoniła na policję i powiedziano jej, że musi sama rozwiązać konflikt.

KIEDY SPRZEDAWCA MOŻE ODMÓWIC PRZYJĘCIA BANKNOTU O NOMINALE 500 EURO

W nadesłanym oświadczeniu z Banku Litwy poinformowano nas,

Choć banknot o nominale 500 euro wciąż jest legalnym środkiem płatniczym, okazuje się, że nie zawsze i nie wszędzie można nim płacić.

Od 26 stycznia 2019 r. banknoty o nominale 500 euro nie są już wprowadzane do obiegu, ale muszą być przyjmowane do płatności i rozliczeń

Fot. Marian Paluszkievicz

że banknoty o nominale 500 euro nie są już wprowadzane do obiegu od 26 stycznia 2019 r., ale muszą być przyjmowane do płatności i rozliczeń.

„Sprzedawcy/usługodawcy mają prawo odmówić przyjęcia banknotów 500 euro w niektórych wyjątkowych przypadkach z uzasadnionych powodów, na przykład jeśli nie mają wystarczającej ilości reszty przy zakupie przedmiotu o niskiej wartości. W związku z tym przy zakupie towarów o niskiej wartości należy stosować pieniądze o mniejszym nominale, które są obecnie w obiegu. Sprzedawcy/usługodawcy mają również prawo nie przyjmować gotówki do płatności i rozliczeń, jeśli istnieją wątpliwości co do jej autentyczności lub jeśli gotówka przedstawiona do zapłaty jest uszkodzona, zabrudzona, podarta, sklejona, co utrudnia sprzedawcy identyfikację zabezpieczeń przedstawionej gotówki. Zgodnie z przepisami, sprzedawca/usługo-

dawca, który otrzyma od klienta potencjalnie fałszywe pieniądze, musi niezwłocznie podjąć działania mające na celu identyfikację klienta, zgłosić na komisariat policji otrzymanie potencjalnie fałszywych pieniędzy i przekazać je komisariatowi policji wraz z wnioskiem o ich zbadanie” – napisano w nadesłanym oświadczeniu.

GDZIE MOŻNA WYMIENIĆ BANKNOTY O NOMINALE 500 EURO

Banknoty o nominale 500 euro można bezpłatnie wymienić na banknoty o mniejszym nominale w kasach Banku Litwy w Wilnie i Kownie. Usługa ta jest również dostępna w oddziałach banków komercyjnych, w których świadczone są usługi gotówkowe, w oddziałach niektórych unii kredytowych oraz w kantorach wymiany walut, zgodnie z warunkami i opłatami ustalonymi przez daną instytucję finansową. ■

Dzieje Wilna w trzech tomach

Ilona Lewandowska

Nad najnowszą „Historią Wilna” pracowało ponad 20 badaczy z Litewskiego Instytutu Historycznego. Pisząc syntezę historii miasta, starali się oni nie tylko podsumować dotychczasowe badania nad historią Wilna, ale także zaprezentować nowe osiągnięcia badawcze.

Podczas prezentacji redaktorzy trzech tomów i autorzy tekstów, dr Gintautas Sliesoriūnas, dr Mindaugas Klovas, dr Virgilijus Pugačiauskas, dr Zita Medišauskienė, dr Saulius Grybkauskas i dr Vitalija Stravinskienė, podzielili się swoimi spostrzeżeniami na temat procesu przygotowywania syntezy, głównych wyzwań związanych z pracą i nowo odkrytych kart historii miasta. Niemal wszyscy prelegenci podkreślali, że w pracy nad tego rodzaju syntezą najtrudniejszy był wybór konkretnych tematów i tekstów dotyczących bardzo bogatej historii miasta.

PODRÓŻ PRZEZ EPOKI

Tom I prezentuje dzieje Wilna w czasach Wielkiego Księstwa Litewskiego, od XIII w. aż do 1795 r. Książka, wykorzystując najnowszy historyczny i archeologiczny materiał badawczy, ukazuje historię powstania miasta Wilna, jego urbanistykę, demografię, socjotopografię, rozwój gospodarczy i historię polityczną do 1795 r. Omawia także rozwój samorządu miasta Wilna i rozwój Wilna jako stolicy Litwy, centrum kulturalnego, centrum diecezji wileńskiej, województwa wileńskiego i powiatu wileńskiego. Autorzy ukazali wieloetniczny i wielowyznaniowy charakter miasta.

W tomie II przedstawiono historię miasta w okresie rozbiorów, gdy zostało ono włączone do Imperium Rosyjskiego i obejmuje okres od 1795 – 1915. Książka ukazuje urbanistyczną, demograficzną, społeczno-topograficzną, gospodarczą i polityczną historię Wilna w tym okresie, omawia rozwój miasta jako centrum ad-

Instytut Historii Litwy zaprezentował w Pałacu Wielkich Książąt Litewskich trzytomową Historię Wilna. Prace nad syntezą dziejów miasta trwały ponad 10 lat.

Nad najnowszą „Historią Wilna” pracowało ponad 20 badaczy z Instytutu Historii Litwy

ministracyjnego Litwy (guberni, generalguberni) rządzonej przez Imperium Rosyjskie, a także rozwój samorządu/administracji miasta. Ukazano rozwój wielonarodowościowego Wilna jako centrum kulturalnego Litwy, centrum diecezji wileńskiej oraz wpływ polityki rządu rosyjskiego na rozwój miasta

Tom III obejmuje najkrótszy, ale jednocześnie pod wieloma względami najtrudniejszy okres w dziejach miasta, od roku 1915 do 1990 r. Omawia polityczne i militarne spory o przynależność państwową Wilna

w XX w. oraz ich konsekwencje dla demograficznego i kulturowego rozwoju miasta. Autorzy omawiają także wpływ I i II wojny światowej na strukturę miejską i populację miasta, przedstawiają jego losy w czasach sowieckich.

TRUDNY WIEK XX

– Rzeczywiście, ten niezbyt długi okres jest jednocześnie bardzo dynamiczny i pod wieloma względami trudny.

15.>>

Każdemu tomowi symbolicznie towarzyszyła muzyka z różnych epok

14.>>

Ogromny wpływ na dzieje miasta miała polityka. Mówimy o wieku nacjonalizmów, gdy państwa narodowe walczyły o swoje interesy i terytoria, a w przypadku Wilna o jego przynależności państwowej decydowały konflikty zbrojne. Przez te 75 lat aż 10 razy zmieniła się władza w mieście – zauważa dr Vitalija Stravinskienė, redaktorka tomu III.

Jak wyjaśnia historyczka, opisanie okresu polskiej władzy w Wilnie nie było szczególnie problematyczne. – Ta synteza powstawała w środowisku jednego instytutu, historycy ją wspólnie tworzyli, niejednokrotnie mieli okazję przedyskutować trudniejsze zagadnienia i tak naprawdę największego wysiłku wymagało zredagowanie tekstów poszczególnych autorów tak, by wzajemnie się uzupełniały, bez zbędnych powtórzeń. Okazało się, że w XX w., zwłaszcza w jego początkowym okresie było bardzo wiele niezbadanych tematów. Pisanie poprzedziły więc kilkuletnie badania – mówi Stravinskienė.

ZAPOMNIANA WOJNA

Redaktorka III tomu zauważa, że najbardziej niezbadanym okresem w dziejach miasta były lata I wojny światowej.

– To okres, na który nie zwracano dotychczas wystarczającej uwagi, tymczasem lata I wojny światowej

były bardzo trudnym okresem w dziejach miasta. Wilnian dotknęły epidemie i głód, tak tragiczny, że dochodziło do śmierci głodowych. Można więc powiedzieć, że zwykły czytelnik będzie miał okazję dowiedzieć się z tej książki, jak wyglądało życie jego praojczyków – wyjaśnia historyczka.

– Na poszczególne zagadnienia staraliśmy się patrzeć nie tylko chronologicznie, ale także problemowo. Myślę, że dla wielu osób pod tym względem może być ciekawa lektura części poświęconej okresowi międzywojennemu i okresowi sowieckiemu, bo sporo uwagi zwracamy w niej na życie codzienne mieszkańców Wilna – podkreśla rozmówczyni „Kuriera Wileńskiego”.

PREZENTACJA W SYMBOLICZNYM MIEJSCU

Wydanie przygotowano z okazji 700-lecia Wilna, które obchodziliśmy w ubiegłym roku, jednak nie udało się go ukończyć w roku jubileuszu miasta. Prezentacja w Pałacu Wielkich Książąt Litewskich, a więc w miejscu, gdzie historia Wilna się rozpoczęła, była doskonałą okazją do przypomnienia o liście Giedymina i płynącym z niego przesłaniu, do czego nawiązał przedstawiając wydawnictwo Aurimas Švedas, dyrektor Instytutu Historii Litwy.

Tom III prezentowała dr Vitalija Stravinskienė

Każdemu tomowi symbolicznie towarzyszyła muzyka z różnych epok. Uczestnicy prezentacji usłyszeli utwory Alessandro Stradelli, Stanisława Moniuszki oraz kompozycje jazzowe towarzyszące prezentacji III tomu. Muzykę różnych epok wykonali Nerijus Masevičius (bas), Saulius Lipčius (gitara), Kwartet Miasta Wilna, Laura Budreckytė (śpiew) i Vytis Nivinskas (kontrabas). Wydarzenie prowadził Julijus Grickevičius.

Fot. Deimantė Šuliauskaitė/
Muzeum Pałacu
Wielkich Książąt Litewskich

MRF MEDIJŲ
REMIMO
FONDAS

Prezentacja trzytomowej Historii Wilna odbyła się w Pałacu Wielkich Książąt Litewskich

Gdy październik mokro trzyma, zwykle potem ostra zima

Przed nastaniem mrozów można jeszcze sadzić drzewa i krzewy zrzucające liście na zimę. Po posadzeniu trzeba usypać u nasady pnia kopczyk z ziemi – ochroni on korzenie przed temperaturą poniżej 0 st. C.

Pamiętajmy, aby nie przycinać świeżo posadzonych roślin – zrobimy to dopiero wiosną!

Nawadniamy zimozielone krzewy liściaste i iglaste, bowiem rośliny te rosną również zimą i podczas słonecznych, mroźnych zimowych dni nie są narażone na przesuszenie.

Ogrzane słońcem pędy wyparowują wodę, a korzenie nie mogą pobierać jej z zamrożonego gruntu (jest to tzw. susza fizjologiczna). Obficie podlewając rośliny późną jesienią, kiedy ziemia nie jest jeszcze zamrożona, pomagamy roślinom przetrwać.

Powierzchnię wokół pni ściółkujemy 5-centymetrową warstwą torfu, suchych liści lub kory. Część nadziemną warto osłonić, na przykład siatką cieniującą.

KOLUMNOWE IGLASTE I ROZŁOŻYSTE

Krzewy iglaste, szczególnie o pokroju kolumnowym, pod ciężarem zalegającego na nich śniegu mogą się zdeformować, a nawet rozłamać. Aby temu zapobiec, warto obwiązać je sznurkiem lub owinać elastyczną siatką. Z iglaków o pokroju rozłożystym należy strząsać śnieg, aby nie połamał gałęzi.

Krzewy i drzewa iglaste wrażliwe na mróz (takie jak: sośnica japońska, cyprysik Lawsona, żywotnik wschodni, cyprysowiec Leylanda, cedr) należy zabezpieczyć przed zimą owijając je agrowłókniną lub chochołem ze słomy.

WYCINAMY CHORE PĘDY RÓŻ

Podobnie postępujemy z krzewami różaneczników, hortensji, róż pnących oraz wrażliwych na mróz gatunków prowadzonych na pnium (irgi, migdałki, szczodrzeniec). Nie używamy do tego folii, po-

■ Obficie podlewając rośliny późną jesienią, pomagamy roślinom przetrwać

nieważ nagrzewa się i nie przepuszcza powietrza, co spowodować może uszkodzenie roślin.

Z krzewów róż należy wyciąć chore pędy, usunąć opadłe liście (mogą być porażone przez choroby) i odpowiednio zabezpieczyć. Gdy temperatura spadnie poniżej 5 st. C krzewy osłaniamy matami bądź włókniną, a ich podstawy obsypujemy kopczykiem ziemi do wysokości 20–40 cm.

ZABEZPIECZANIE ROŚLIN BALKONOWYCH

Zabezpieczyć przed zimą należy także rośliny zimujące na balkonach i tarasach. Te gatunki, które znoszą niskie temperatury, możemy tam pozostawić, osłaniając je przed mrozem i wiatrem.

System korzeniowy chronimy, wstawiając pojemniki z roślinami (donice, skrzynki) np. do kartonowych pudeł wypełnionych styropianem, trocinami, suchymi liśćmi, słomą. Pamiętajmy, aby pozostawić roślinom otwory odpływowe, tak aby woda nie zalegała w korzeniach. Pędy możemy osłonić agrowłókniną.

OSTATNI DZWONEK!

Jesień to czas, gdy trzeba przygotować rośliny do zimowania. Pewne prace ogrodowe należy wykonać maksymalnie do połowy października, przed nadejściem pierwszych przymrozków. Takie byliny, krzewy i drzewa wymagają twojej uwagi w październiku. Nie przegap ich – to ostatni dzwonek.

Na wykonanie jesiennych prac ogrodowych wybierz ciepły, bezwietrzny dzień. Ogród na zimę najlepiej przygotować jeszcze we wrześniu lub w pierwszej połowie października. Po przycięciu rośliny potrzebują bowiem czasu do regeneracji nim nadejdą pierwsze przymrozki. Jesienią należy przyciąć większość bylin, a także niektóre krzewy i drzewa owocowe oraz iglaste.

ZALETY PRZYCINANIA ROŚLIN

Niektóre gatunki roślin przycina się jesienią, inne zaś wiosną – wszystko zależy od czasu kwitnienia oraz odporności na mróz.

16.>>

Jesienią nie należy przede wszystkim przycinać roślin delikatnych i wolnorosnących (np. azalii, różaneczników czy hortensji).

Przycinanie roślin niesie wiele zalet – przede wszystkim pozbywamy się martwych lub uszkodzonych części drzew i krzewów, usuwamy także przekwitłe kwiatostany. Przycinanie roślin sprzyja wzrostowi i kwitnięciu w następnym sezonie, odmładza rośliny i czyni je bardziej odporne na szkodniki i niekorzystne warunki atmosferyczne.

ZADBAJ O ROŚLINY W OGRODZIE

Zaschnięte, martwe i uszkodzone części roślin osłabiają rośliny i mogą stać się siedliskiem szkodników oraz chorób. Dlatego jeszcze przed nadejściem przymrozków należy przyciąć niektóre kwiaty, krzewy i drzewa. O takie rośliny m.in. należy zadbać w październiku – to ostatni dzwonek:

DOBRE PODPOWIEDZI

Październik w ogrodzie to czas porządków i przygotowania ogrodu do zimy. Mimo że w październiku kwitną jeszcze niektóre rośliny, to deszczowe i często chłodne dni oraz spadające z drzew liście przypominają, że to już jesień.

Podpowiadamy, jakie prace trzeba wykonać w październiku w ogrodzie, jak zadbać o drzewa i krzewy, byliny, rośliny jednoroczne, kwiaty balkonowe, co zrobić przy oczku wodnym i trawniku.

**SADZENIE I PIEŁĘGNACJA
DRZEW I KRZEWÓW**

Październik to najlepszy czas na sadzenie większości drzew i krzewów liściastych – zarówno owocowych, jak i ozdobnych – szczególnie tych zakupionych z odkrytymi korzeniami. Kupujemy i sadzimy rośliny pozbawione liści. W miejscu, gdzie chcemy posadzić roślinę wykopujemy dołek, warto do niego wsypać trochę kompostu lub ziemi ogrodniczej.

Pamiętajmy, aby po posadzeniu starannie podlać rośliny. Jeśli zakupionych roślin z odkrytymi ko-

rzieniami nie możemy posadzić od razu po przywiezieniu do ogrodu, trzeba je zadołować, aby przetrzymały do momentu, gdy będziemy mieli czas na posadzenie. W tym celu wykopujemy płytki dołek, w którym zagłębiamy korzenie kupionych roślin, przysypujemy je ziemią i mocno podlewamy.

JESZCZE MOŻNA SADZIĆ RÓŻE

W październiku sadzimy róże – zdążą się do zimy ukorzenie i wiosną w pełni rozpoczną wegetację. Najlepsze dla róż jest miejsce słoneczne i osłonięte od wiatru.

Krzewy sadzimy w wilgotnym, piaszczysto-gliniastym podłożu o dużej zawartości próchnicy. Miejsce pod sadzenie krzewów róż należy odpowiednio przygotować: przekopać głęboko ziemię (na około 40 cm) i wymieszać ją z nawozem, najlepiej specjalnie przeznaczonym dla róż (według zaleceń na opakowaniu nawozu) lub dobrze rozłożonym kompostem (6–8 kg/m²). Krzewy można posadzić po dwóch tygodniach. Po posadzeniu rośliny należy obsypać kopczykiem ziemi wysokością około 20 cm.

Rośliny pochodzące z ciepłych rejonów świata, które nie są w pełni odporne na mróz, warto zabezpieczyć na zimę, na przykład przez kopczykowanie, czyli obsypanie nasady pędów ziemią bądź korą do 20–40 cm wysokości. Jeśli zimą przemarzną pędy, to wiosną roślina „odbije się” z dolnych, okrytych kopczykiem części. Tak zabezpiecza się między innymi róże, powojniki, młode klony palmowe, budleje, ketmie syryjskie.

NAWOŻENIE ROŚLIN W OGRODZIE

Październik to doskonała pora na jesienne nawożenie, możemy użyć kompostu lub nawozów – fosforowych i potasowych. Nie stosujemy w tym czasie nawozów azotowych, gdyż przedłużają one okres wegetacji drzew i krzewów – pędy nie zdążą przed zimą zdrewnieć i podczas mrozów przemarzną.

Nawozy rozkładamy wokół drzew i krzewów kółkiem – najwięcej drobnych, aktywnych korzeni pobiera-

Przysłowia ludowe

- Październik chodzi po kraju, cichnie ptactwo w gaju
- W październiku, gdy liść z drzewa niesporo opada, późną to wiosnę zapowiada.
- W październiku kawek gromada, słotne dni nam zapowiada.
- Gdy październik z wodami, grudzień z wiatrami.
- Ile razy przed nowiem w październiku śnieg spadnie, tyle razy wśród zimy odwilży przypadnie.
- Kiedy październik śnieżny i chłodny, to styczeń zwykle łagodny.
- Gdy październik ciepło chadza, w lutym mrozy naprowadza.
- Gdy październik ciepło trzyma, zwykle mroźna bywa zima.
- Gdy październik moko trzyma, zwykle potem ostra zima.
- Gdy październik mroźny, to nie będzie styczeń groźny.
- Gdy październik z wodami, grudzień z wiatrami.
- Gdy w końcu października łagodna pogoda, to lutemu mrozów doda.
- Gdy w październiku śniegi, lody, to w styczniu będzie dużo wody.
- Gdy zbyt długo jesień trzyma, nagle przyjdzie zima.
- Grzmot październikowy – niedostatek zimowy.
- Jaki październik, taki marzec, wie o tym niejednen starzec.
- Kiedy październik śnieżny i chłodny, to styczeń zwykle łagodny.
- Kiedy w październiku mrozy i zawieje, w styczniu ciepłe słonko pewnie zajaśnieje.
- Kto w jesieni bydłą nie tuczy, ten je w zimie dźwiga, a na wiosnę wywłoczy.
- Październik, bo październik baba z lnu sierlicą bierze.
- Pierwszy śnieg w październiku, gdy na błoto pada, łagodną zimą zapowiada.
- W październiku, gdy liść z drzewa niesporo opada, późną wiosnę zapowiada.
- Gdy jesień zamglona zima zaśnieżona.
- Gdy łagodna jesień trzyma, będzie krótka, ostra zima.

jących wodę z solami mineralnymi znajduje się nie przy pniu, lecz na obrzeżu rzutu korony. Nawozy płytko mieszamy z ziemią.

17.>>

Miejsca, na których rosły rośliny jednoroczne, należy oczyścić i przygotować na przyszły rok. Po wykopaniu roślin dokładnie pielimy usuwając wszystkie chwasty i spulchniamy glebę.

OBORNIK NA 3-4 LATA

Potem nawozimy ziemię wykorzystując do tego nawóz organiczny – obornik bądź nawozy mineralne. Obornik do wiosny zdąży się rozłożyć w glebie i rośliny będą mogły w przyszłym sezonie korzystać z zawartych w nim składników pokarmowych. Stosuje się go co 3-4 lata. Szybkość rozkładu obornika zależy od wilgotności gleby i dostępu powietrza i z tego względu na cięższych glebach obornik przekopuje się płytko, a na lżejszych – głębiej. Po czterech tygodniach, gdy gleba jeszcze nie zdąży przemarznąć, miejsca, w których zastosowano obornik, należy ponownie przekopać – teraz już głęboko i najlepiej nie wyrównywać powierzchni. Jeśli natomiast wybraliśmy nawozy mineralne, to zasilamy dużymi dawkami nawozów potasowych i fosforowych, po czym glebę głęboko przekopujemy. Można też jesienią zastosować połowę dawki fosforu i potasu, a drugą połowę dopiero wiosną. Jesienią nie zasilamy nawozami azotowymi.

JAKIE CEBULE SADZIMY, A JAKIE WYKOPUJEMY?

Do połowy miesiąca sadzimy cebule czosnków ozdobnych, kosaćców cebulowych, cebulic, szafirków, śniedków, przebiśniegów, tulipanów, lilii, bulwki krokusów oraz iksje (po pierwszych przymrozkach miejsca, gdzie są posadzone przykrywamy 2-4 centymetrową warstwą kory lub torfu).

Wykopujemy cebule roślin niezimujących w gruncie: acidanter, galtonii, eukomisów i, jeśli nie zrobiliśmy tego wcześniej, mieczyków ogrodowych.

PO PIERWSZYCH PRZYMROZKACH...

Wykopujemy begonie bulwiaste, dalie i pacioreczniki (kanny).

Pędy przycinamy pozostawiając 10-15 cm. Karpy dalii układamy przyciętymi pędami w dół, aby wypłynął z nich sok, po kilku dniach, gdy przeschną, umieszczamy je w skrzynkach i przysypujemy torfem lub korą. Przechowujemy je w chłodnych i ciemnych pomieszczeniach. W takich samych warunkach przechowujemy przesypane torfem bądź korą karpy pacioreczników i bulwy begonii. Jeśli nie dysponujemy chłodnym, widnym pomieszczeniem, w którym możemy przetrzymać zimę datury, przycinamy im pędy i ustawiamy donice w ciemnej piwnicy.

Jeśli do tej pory nie przenieśliśmy z balkonów i tarasów roślin doniczkowych wystawionych tam na okres letni, zrobimy to koniecznie teraz. Nie wytrzymają one niskich temperatur i przymrozków.

W STAWIE I OCZKU WODNYM

Przycinamy zwieńczone pędy roślin. Dno małych zbiorników oczyszczamy z mułu. Wymieniamy przed zimą część wody i rozciągamy nad powierzchnią stawu siatkę zatrzymującą opadające z drzew liście. Jeśli zapowiadane są spadki temperatury poniżej 0 st. C, wrazliwie na mróz rośliny opuszczamy w koszach na dno stawu.

Jeśli zbiornik ma mniej niż jeden metr głębokości, rośliny

umieszczamy w pojemnikach z wodą i przenosimy do widnych i chłodnych pomieszczeń. Niektóre rośliny wodne, na przykład pistia czy salwinia nie przetrwają zimy w zbiorniku wodnym na zewnątrz, nie są bowiem mrozoodporne. Jeśli chcemy zachować je do następnego sezonu, należy wyłowić je i przechować w pojemniku z wodą ustawionym w jasnym pomieszczeniu, w którym temperatura wynosi 15-18 st. C.

ZADBAĆ O TRAWNIK I KOMPOST

W październiku jeszcze przynajmniej dwa razy kosimy trawnik, a jeśli jest sucho – podlewamy. Po skoszeniu możemy rozłożyć na trawniku cienką (około 0,5 cm) warstwę dojrzałego kompostu przesianego przez siatkę o oczkach średnicy 1 cm. Z trawnika trzeba też usuwać opadłe z drzew i krzewów liście – robimy to za pomocą grabi albo dmuchawy do liści.

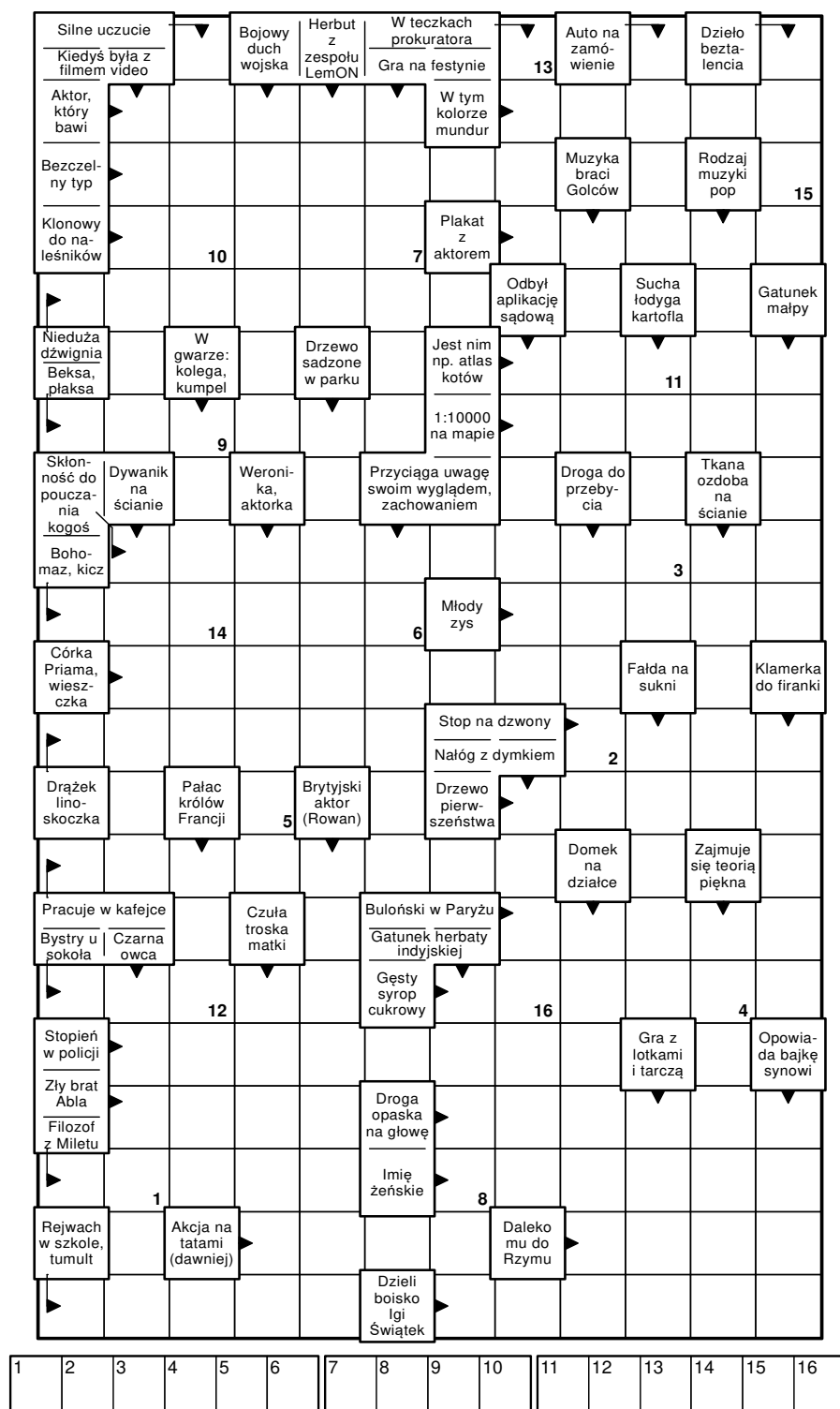
Wyjmujemy gotowy kompost ze spodu przyzmy i rozkładamy wokół roślin. Resztki roślinne, które nie uległy rozkładowi ponownie wrzucamy na kompost. Dorzucaamy także wszelkie odpady organiczne z gospodarstwa domowego i roślinne z ogrodu.

Aleksander Borowik
na podst. inf. specjalistycznej
Fot. Pixabay.com

■ W październiku jeszcze przynajmniej dwa razy kosimy trawnik

Krzyżówka

ROZWIĄZANIE KRZYŻÓWKI Z 1-2 PAŹDZIERNIKA

Poziomo: SAMSON - AGENT - NIETAKT - UKROP - OTAWA - SSAWKA - ŚWIĄTEK - SIERŚĆ - ZBOŻE - BARAN - WYKOPKI - KATODA - CIAŁO - DOBERMAN - LIRYKA - TUSZ - NERKA - ZMIANA - ARLAK - BOLID - LAMPAS - BARYKADA - KUMYS - MAKRET - STĘP - LUTY - KIJEK - KLERYK - KAJA - RATA

Pionowo: ZANUSSI - WADIUM - OBUWIE - MIKA - EDYTOR - ISLAM - SERWER - KOPYŁA - IRYSEK - OTOK - ŚRODEK - NUDYSTKA - NAPAŚĆ - PARADA - LAMPKA - LATO - IZBICA - NARADA - TRĄBA - INTER - MAKLER - CENA - TORBA - URLOP - BURZA - WIEŻA - ŁUSKA - APETYT - ETNA - KENDO - ZAKOS - TYKA

Hasło: Jesienne miesiące

Uśmiechnij się!

Niedouczony student zdaje egzamin z filozofii. W pewnej chwili profesor pyta:

– Jak by pan nazwał naszą rozmowę?
– Rozmową dwóch uczonych ludzi.
– A jeśli jeden z nich okaże się durniem?
– Wtedy drugi zabiera swój indeks i wychodzi.

Administradora sieci komputerowych powołano do wojska. Stoi głuchą nocą na warcie i nagle widzi mającą w ciemnościach sylwetkę.

– Hasło! – woła admin.
Odpowiada mu cisza.
– Hasło! – woła ponownie admin.
Dalej cisza.

– Hasło! – woła raz jeszcze.
Po trzykrotnym wezwaniu bez odpowiedzi administrator systemu ściąga z ramienia kałasznikowa. Krótka seria sylwetka upada.
– Użytkownik nieznan. Odmowa dostępu... – mruczy do siebie administrator.

Wraca góral do domu z wesela i mówi:

– A, zerknij no mateczko co mi tam marynareczka z pleców zejść nie chce.

Matka patrzy i mówi:

– A, jusc Jasicku, ta marynareczka ci nie zejdzie, bo masz ciupazkę w plekach.

– Janie, czy nasz telewizor ma metalowe drzwiczki? – pyta hrabia.

– Nie, jaśnie panie. – odrzekł Jan.

– O cholera, przez całą noc gapilem się w kominek.

– Jaka wyborna kawa! – chwał goście panią domu.

– Mąż przywiózł z Brazylii – informuje chwalona.

– I nie wystygła? – dziwi się sąsiadka.

W sklepie:

– Proszę mi dać jakąś damską bluzeczkę.

– Jaki rozmiar i kolor?

– Wszystko jedno, żona i tak przyjdzie ją wymienić.

Smętkofonia

**KONCERT
DLA MELOMALUSZKÓW
JESIENNY
KUJAWIACZEK**

**DOM KULTURY POLSKIEJ W WILNIE
17 PAŹDZIERNIKA, GODZ. 09:00; 10:15**

 **Ministerstwo
Spraw Zagranicznych**

PROJEKT FINANSOWANY
PRZEZ MINISTERSTWO SPRAW ZAGRANICZNYCH
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ W KONKURSIE
„POLONIA I POLACY ZA GRANICĄ 2024 – WYDARZENIA
I INICJATYWY POLONIJNE”

 STOWARZYSZENIE
„WSPÓLNOTA POLSKA”

**DZIKIE
DZIECI**

**RODZINNE
WARSZTATY
STOLARSKIE**

**DOM KULTURY POLSKIEJ W WILNIE
27 PAŹDZIERNIKA 2024
9:00 // 10:45 // 13:00 // 14:45
WIĘCEJ INFORMACJI: POLSKIDOM.LT**

 Ambasada
Rzeczypospolitej Polskiej
w Wilnie

PROJEKT DOFINANSOWANY PRZEZ AMBASADĘ RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ W WILNIE.

KUPNO

Najdrożej na Litwie kupujemy lasy (dojrzałe, młode, na drewno, poręby), ziemię i zagrody.

Tel. +370 651 39 039

Kupię las. Rozliczam się od razu.

Tel. +370 686 03 070

Skupujemy samochody w dowolnym stanie. Załatwiamy dokumenty. Rozliczamy się na miejscu. Tel. +370 611 33 626

Kupię mieszkanie. Może być bez remontu. Proponować różne warianty.

Tel. +370 683 73159

W konkurencyjnych cenach skupujemy samochody. Załatwiamy dokumenty. Wasz samochód – nasza troska.

Tel. +370 602 05 044

Kupujemy las, ziemię. Wykonujemy cięcia sanitarne. Załatwiamy dokumenty. Rozliczamy się od razu.

Tel. +370 606 01 125

Kupujemy ziemię (opuszczone i zarośnięte lasem, krzakami). Załatwiamy dokumenty. Szybkie rozliczenie. Tel. +370 692 88 088

USŁUGI

Usługi cmentarne. Montaż pomników, nagrobków, płyta nagrobkowa – grobowce. Renowacja mogił, układanie kostki brukowej, wypełnienie kruszonym kamieniem i inne prace. www.gravas.lt, Vilnius, tel. +370 670 06 868

Generalny remont łazienki. Wszystkie prace remontowe mieszkania. Tel. +370 606 43 448

Remontujemy pokrycia dachowe, fasady. Wieloletnie doświadczenie. Tanio

kompletujemy materiały, udzielamy gwarancji.

Tel. +370 677 34 202

Pokrycie dachowe, naprawa. Dostawa materiału. Gwarancja pracy. Niedrogo i jakościowo.

Tel. +370 606 97 218

POZNAJMY SIĘ

Kawaler, 48 lat, pozna kobietę do stałego związku. Tel. 0048 509 758 058

PRACA

Hotel zatrudni na pół etatu emerytkę.

Tel. +370 699 54718

Zatrudnimy opiekunkę do osób starszych, do pracy w opiece. Tylko starsze kobiety, ze znajomością języka niemieckiego. Chętnie z doświadczeniem. Whatsapp 004917655308892

DO WYNAJĘCIA

Do wynajęcia 2-pokojowe mieszkanie w Polsce, miasto Olsztyn.

Tel. +370 600 15 831

KUPOJEMY LASY

DOJRZAŁE, MŁODE,
NA DREWNO, PORĘBY,
ZIEMIĘ, ZAGRODY W
CAŁEJ LITWIE 8 676 41155

SKUPOJEMY BYDŁO
KROWY, CIELICE, BYKI
WEDŁUG WAGI RZEZNEJ BĄDŹ ŻYWEJ
WAŻY, PLACI OD RAZU, TRANSPORTUJE
TEL. (8 620) 61179

NAPRAWIAMY

- telewizory (LCD, plazmowe)
- komputery • monitory
- kamery wideo
- cyfrowe aparaty fotograficzne
- wieże muzyczne i inną aparaturę dźwiękową
- telefony komórkowe, radiotelefony
- mikrofale, odkurzacze.

Wykonujemy skomplikowany remont.
Udzielamy gwarancji.

Vilnius, ul. Kauno 34
tel. 8 655 22234
www.taisykla.com

ekonovus

Poszukujemy pracowników w Wilnie

Poszukujemy do pracy:

- TRAKTORZYŚCI (TR1/TR2, /SM, kat) 1100-1500 EUR/miesiąc)
- SPECJALIŚCI ZAZIELENIANIA (1000-1500 EUR/miesiąc)
- PRACOWNICY BRYGADY MOBILNEJ (900-1200EUR/miesiąc)
- SPECJALISTOM DO SPRAW NADZORU TERYTORIALNEGO (800-950UR/miesiąc)
- LEŚNICY (1000-1400EUR/miesiąc)
- PRACOWNICY NA WYSKOŚCIACH (AUKŠTALIPAI) (1000-1400EUR/miesiąc)
- MENADŻER PRACY (1500-2000EUR/miesiąc)

Tel. 8 698 10 732; 8 690 91 969

Wynagrodzenie po opodatkowaniu
plus premie w zależności od wyników

Czekamy na Ciebie!

KAWIARNIA

- Smaczne pierogi z nadzieniem
- Aromatyczna kawa, herbata
- Szybka obsługa
- Gorące dania

Znajdą nas Państwo
w samym centrum stolicy:
Vilnius, Jogailos 6
tel. 262 40 67, +370 5 212 43 91,
+370 612 62339

um

SKUPOJEMY BYDŁO

+370 620 33544

**Gimnazjum im. Władysława Syrokomli
w Wilnie**

ma zaszczyt zaprosić

na uroczyste obchody

Jubileusz 70-lecia

4 października 2024

10:00 14:00

Msza Święta Dziękczynna
w kościele
pw. św. Rafała Archaniola
w Wilnie
ul. Śnipliskų 1

Uroczysta gala
w Domu Kultury Polskiej
w Wilnie
ul. Naugarduko 76

Zaproszenia można odebrać w godzinach pracy 27-30 września w sekretariacie
Gimnazjum im. Władysława Syrokomli w Wilnie przy ul. Linkmenų 8.

7.05 S. „Podróże do bajek”
7.15 Alchemik
7.30 Pożyteczni.pl
8.20 Ukryte skarby
8.45 Rozmowy niesymetryczne
9.35 S. „Sześć sióstr”
10.30 Gra słów
10.50 Słownik polsko@polski
11.20 Alchemik
11.30 S. „Podróże do bajek”
11.45 Kultowe rozmowy
12.10 S. „Korona królów”
12.35 S. „Leśniczówka”
13.00 Info Wilno
13.05 Rozmowy w Mackiewiczówce
13.35 Polacy to wiedzą!
14.00 To jest grane
14.25 „Tajemnice paszportów” film dok.
15.20 Jesteśmy stąd
15.25 „Sukces jest kobietą”
15.50 Info Wilno
16.00 Korona do Miłosierdzia Bożego
16.20 S. „Klan”
16.45 S. „Barwy szczęścia”
17.10 S. „Podróże do bajek”
17.20 Raport naukowy
17.45 S. „Tygrysy Europy”
18.35 Z Historią na Ty
19.00 Info Wilno
19.15 Studio Wilno
19.35 Z pamięci
19.40 S. „M jak miłość”
20.30 Program informacyjny
20.55 Pytanie dnia
21.05 S. „Komisarz Alex”
21.50 Kultowe rozmowy
22.15 Ukryte skarby
22.35 Rozmowy w Mackiewiczówce
23.05 S. „Prokurator”
23.55 Info Wilno
00.10 Studio Wilno
00.25 Z Historią na Ty
00.50 S. „Tygrysy Europy”

6.00 Hymn Republiki Litewskiej
6.02 Dzień dobry Litwo
6.30, **7.00**, **7.30**, **8.00**, **8.30** Wiadomości
9.00 S. „Morderstwa na północy”
9.50 S. „Krzyk o pomoc”
10.40 S. „Doktor Martin”
11.30 S. „Ostatni ślad Berlina”
12.15 Euromaxx
12.30 Kto i dlaczego?
13.00 „Anthony Bourdain. Części nieznane”
13.45 Momenty „Festiwali Piosenki 2024”
14.00, **15.00**, **16.00**, **16.30** Wiadomości
14.20, **15.15** Dzień dobry Litwo
16.25 S. „Raj dla kobiet”
17.10 S. „Dziedzictwo”
18.00 Kto i dlaczego?
18.30 Ważna godzina
19.30 Euroliga przez LRT
19.45 Turniej koszykówki Euroligi. „Zalgiris” – „Barcelona”
22.00 Wieczorem z Audrium Giržad
23.00 S. „Incognito”
23.45 S. „Wikingowie”

6.00 Filmy anim.
6.30 S. anim. „Tom i Jerry Show”
7.00 S. „Bądź moim słońcem”
8.00 S. „Słodko razem”
9.00 S. „Walker, strażnik Teksasu”
10.00 S. „Alaca”
12.00 Wiadomości
13.20 Pani chłopka
14.30 S. „Moja mała”
15.30 S. „Kakao”
16.30 Dobry wieczór, Litwo
18.30 Wiadomości
19.30 KK2
20.00 Całuję. Rūta
21.00 S. „Poważne sprawy”
21.30 Wiadomości
22.30 „Miasto

klamstw” thriller
00.45 S. „Czarna lista”

6.00 Hymn Republiki Litewskiej
6.05 Dziś świat świerku
7.00 Kto i dlaczego?
7.30 Litwa przemawia
8.30 Menora
9.00 Dzień dobry, Litwo
11.30 Jesteśmy Ukraińcami
12.00 S. dok. „Materiały cud”
12.55 Wizjonerzy
13.00 Notatki przyrodnika
13.30 Oto kino
14.00 Koncert
15.20 Momenty „Festiwali Piosenki 2024”
15.35 S. „Doktor Martin”
16.20 S. „Serce kraju”
17.05 Euromaxx
17.20 Dzień dobry, Litwo
19.30 „W stronę wewnętrznej wolności. Malarka Grażina Vitartaitė” film dok.
20.25 Wizjonerzy
20.30 Panorama
21.00 Temat dnia
21.30 „Niespokojny” dramat
23.30 Notatki przyrodnika

6.00 TV pomoc
8.00 „Show dobrego wieczoru”
9.30 S. „Nie dla ciebie, Martyna”
10.00 S. „W wirze miłości”
11.00 S. „Kobiety lekarzy”
12.00 S. „Nie puszczaј mojej ręki”
14.00 S. „Kopalnie pasji”
15.00 S. anim. „Simpsonowie”
16.00 TV3 wiadomości
16.30 TV Pomoc
18.30 TV3 wiadomości
19.30 S. „Gliny”

21.00 S. „Nie dla ciebie, Martyna”
21.30 Wieczorne wiadomości TV3
22.20 TV3 sport
22.30 „One Ranger” film fab.
00.30 S. „Prawo i porządek”

6.00 „Zasady mojej kuchni”
7.20 S. „Agenci Sprawiedliwości”
8.30 S. „Policjant z przeszłości”
9.30 S. „C.O.D.E.”
10.30 S. „MacGyver”
11.30 „CSI. Miami”
12.30 S. „Świeża krew”
13.30 „Zasady mojej kuchni”
15.00 S. „Pod pokładem”
16.00 S. „C.O.D.E.”
17.00 S. „MacGyver”
18.00 S. „CSI. Miami”
19.00 S. „Zabójcza broń”
20.00 „Wojny kupujących”
20.30 „Wojny sąsiedzkie”
21.00 „Z podniesionym czołem” thriller
22.40 „Trzyście dni” dramat

5.00 Nowy dzień
6.00 S. „Stary”
7.30 Szlaki partyzanckie
8.00 S. „Znikające ślady”
9.00 S. „Realna mistyka”
10.00 S. „Aleksandra”
11.00 S. „Stary”
12.30 Anatomia mieszkania
13.00 Nowy dzień
14.00 S. „Historia jednego przestępstwa”
15.00 S. „Kim jesteś?”
16.00 Reporter
16.20 Sport. Pogoda
16.30 Litwa na żywo
17.00 S. „Niespodziewana sprawiedliwość”
18.00 Reporter

18.20 Sport. Pogoda
18.30 S. „Stary”
20.00 Reporter
20.18 Sport. Pogoda
20.20 S. „Grom z jasnego nieba”
21.25 S. „Aleksandra”
22.30 Reporter
22.50 Sport. Pogoda
23.00 Litwa na żywo
23.30 S. „Historia jednego przestępstwa”

5.35 S. „Komisarz Alex”
7.25 S. „Cobra 11”
8.30 „Gwiazdy lombardu”
9.00 „Zwiadowca przeszłości”
9.30 „Magazynewe wojny”
10.00 „Najzabawniejsze filmiki Ameryki”
11.00 „Brutto i Netto”
12.00 S. „Sługa narodu”
13.00 „Czynnik strachu”
14.00 S. „Cobra 11”
15.00 S. „Chicago Fire”
16.00 S. „Komisarz Alex”
18.00 S. „Simpsonowie”
19.00 „Brutto i Netto”
20.00 „Najzabawniejsze filmiki Ameryki”
21.00 „Dual” komedia
23.00 S. „El Chapo”
23.50 S. „Smeris”

6.00 S. „Niewinni”
7.00 S. „Kłamstwo za kłamstwem”
8.00 S. „Ślepa”
9.00 S. „Zakazany owoc”
10.00 S. „Major Crimes”
11.00 S. „Profesor T.”
12.00 S. „Zabójcze umysły”
13.00 S. „Prawo i porządek”
14.00 S. „Partnerki”
15.00 S. „Anupamaa”
15.30 „Obiecany”
16.00 S. „Bądź ze mną”

17.00 S. „Ślepa”
18.00 S. „Specjalista”
19.00 S. „Doktor House”
20.00 S. „Prawo i porządek”
21.00 S. „Nie zabijaj”
23.20 S. „Morderstwo w... Blois”
01.25 „Ladette do Pani”

05.50 S. „Klan”
06.20 S. „Dziedzictwo”
07.05 S. „Wichrowe wzgórze”
08.00 Transmisja Mszy Świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze
08.30 „Dobre historie”
09.00 S. „Akcyjowa 38”
09.50 S. „Ranczo”
10.50 S. „Komisarz Alex”
11.45 S. „Ojciec Mateusz”
12.35 S. „Korona królów. Jagiellonowie”
13.35 „Magazyn Rolniczy”
13.50 „Na granicy zagłady: najcięższe zwierzęta Chin” film dok.
15.00 S. „Wichrowe wzgórze”
15.55 „Jaka to melodia?”
16.35 „Gra słów. Krzyżówka”
17.05 S. „Dziedzictwo”
18.00 „Teleexpress”
18.20 „Jaka to melodia?”
18.55 S. „Klan”
19.25 „Reporterzy”
19.45 S. „Akcyjowa 38”
20.30 „Program informacyjny 19.30”
20.55 „Pytanie dnia”
21.30 S. „Korona królów. Jagiellonowie”
22.05 S. „Ojciec Mateusz”
23.05 „Sprawa dla reportera”
00.05 „Bijące serce Warszawy” film dok.

07.10 „Muzyczne poranki”
07.55 „Tamte lata, tamte dni”
08.25 S. „Podróże z historią”
09.00 Portrety
09.35 „Którędy po sztukę”
09.50 Nagroda Literacka NIKE
10.00 S. „Przewodzący”
11.05 „Złoto dezerterów” komedia
13.15 Nagroda Literacka NIKE
13.25 „Reżyserzy”
14.25 Poczet świętów polskich
15.00 „Chciałbym się ogolić” film TVP
15.35 „Wielkie manewry” komediodramat
17.30 S. „Przewodzący”
18.30 Którędy po sztukę
18.40 Nagroda Literacka NIKE
18.45 „Portrety”
19.20 „Muzyka zamknięta w drewnie” film dok.
21.00 Hala odlotów
22.00 „Pokolenie”
22.05 „Pokolenie” dramat
23.45 S. „Matylda”

07.00 „Panorama”
07.35 „Słownik polsko@polski”
08.00 „Zasmakuj w Sienkiewicz”
08.30 „Pytanie na śniadanie”
12.10 „Hello Polonia”
12.30 S. „Barwy szczęścia”
13.00 „Gość Poranka”
13.25 S. „O mnie się nie martw”
15.05 „Studio w kontakcie”
15.45 „Całkiem niezła historia”
16.05 S. „Kapuszek”
16.30 „Program informacyjny”
17.00 S. „Korona królów. Jagiellonowie”

17.30 S. „Barwy szczęścia”
18.00 „Teleexpress”
18.20 „Gra słów. Krzyżówka”
18.50 „Teleexpress Extra”
19.15 „Zakochaj się w Polsce”
19.45 „Panorama”
20.10 „W obiektywie Polonii”
20.30 „Program informacyjny 19.30”
20.55 „Pytanie dnia”
21.25 S. „Głina”
23.15 „Polonia 24”

07.40 „Był taki dzień”
07.45 „Wojownicy czasu” film dok.
08.10 „Fake czy historia?”
09.00 S. „Stulecie Winnych”
09.45 S. „Podróże z historią”
10.15 „Historia Polski” film dok.
11.05 „Piosenką przez historię”
11.20 „Encyklopedia II wojny światowej”
11.45 „Uciekinier” film dok.
12.45 „Przypadek Polski. Polityka i idee”
13.00 „Niezwyczajne historie z pocztówek”
13.15 S. „Jan Serce”
14.45 S. „Kroniki miasta”
15.40 S. „Kroniki Hitlera”
16.30 S. „Korona królów”
16.55 „Polska i świat z historią w tle”
17.20 „Sensacje XX wieku”
18.05 „Szlakiem miejsc niezwykłych”
18.10 „Kolebka Solidarności”
18.20 „Pamięć Powstania” film dok.
19.20 „Flesz historii”
19.35 „Ci cholerni Polacy”
19.50 S. „Stulecie Winnych”
20.35 „Węgrzy w

Warszawie” film dok.
21.30 „Virtuti” film fab.
23.15 „Każdy chciał żyć” film dok.
00.05 „Sensacje XX wieku”

00.25 Wielkość rodziła się przy ołtarzu
01.00 Słowo życia
01.05 Świat w obrazach
01.10 Informacje dnia
01.30 Sanktaria polskie
01.55 Kartka z kalendarza Powstanie Warszawskie
02.00 Anioł Pański
02.05 Ma się rozumieć
02.15 Rozmowy niedokończone
03.25 święty na każdy dzień
03.30 Otwarcie zwyczajnego zgromadzenia ogólnego Synodu Biskupów
05.00 Apel Jasnogórski
05.20 Informacje dnia
05.40 Polski Punkt Widzenia
06.00 Oto ja, pošlij mnie!
07.00 Matusia
07.50 Muzyczne chwile
08.00 Po stronie prawdy
08.55 Poczet Wielkich Polaków
09.00 Informacje dnia
09.15 Polski Punkt Widzenia
09.35 Słowo życia
09.40 Fatima miejsce wybrane przez Maryję
09.55 święty na każdy dzień
10.00 Na zdrowie
10.20 Opowieści Starego Testamentu
10.45 Serce i oblicze Boga
11.00 Informacje dnia
11.15 Rozmowy niedokończone
12.25 Myśląc Ojczyzna
12.35 Przyroda i ludzie

13.00 Anioł Pański
13.03 Informacje dnia
13.20 Wykłady z konferencji „W obronie państwa prawa”
13.50 O. Rafał, kto go nie zna?
14.20 Przegląd katolickiego tygodnika „Niedziela”
14.30 Msza święta z Jasnej Góry
15.20 Muzyczne chwile
15.35 Pożegnanie bohatera. Śp. Kpt. Tadeusz Gajda ps. „Tarzan”
16.00 Po stronie prawdy
16.50 Ma się rozumieć
17.00 Informacje dnia
17.10 Z wędką nad wodę w Polskę i Świat
17.35 Sól ziemi
18.00 Modlitwa w Sanktuarium św. Józefa w Kaliszu
20.25 Akademia prolife
20.30 Przyjaciele i bohaterowie
21.00 Informacje dnia
21.20 Różaniec
21.50 Myśląc Historia
22.00 Apel Jasnogórski
22.20 Informacje dnia
22.40 Polski Punkt Widzenia
23.00 Głos serca
23.45 Powrót

7.00 Fani czterech kółek
9.00 Jak to jest zrobione?
10.00 Łowcy klasyków
10.30 Skarby z szopy
12.00 Łowcy staroci
19.00 Jak to jest zrobione?
19.30 Jak to działa?
20.00 Łowcy staroci: renowacje
21.00 Łowcy staroci: renowacje
22.00 Łowcy staroci: renowacje
23.00 Zabójcze łowienie
00.00 Nagi instynkt przetrwania

6.45 Studio Wilno
7.05 Supełkowe ABC
7.30 Na wszelki wypadek
7.50 Okrasa łamie przepisy
8.20 Z Andrussem po Galicji
8.45 Polonia 24
9.15 Trzech od „Zebry”
9.35 S. „Sześć siostr”
10.30 Gra słów
10.50 Słownik polsko@polski
11.15 Supełkowe ABC
11.50 Kultowe rozmowy
12.10 S. „Komisarz Alex”
13.00 Info Wilno
13.05 Imbir i Cytryna
13.25 Do śmiechu!
14.15 Z pamięci
14.20 Tajemnice początków Polski
15.15 Strona po stronie
15.25 Krypton
15.50 Info Wilno
16.00 Koronka do Miłosierdzia Bożego
16.20 S. „Klan”
16.45 S. „Barwy szczęścia”
17.10 „Licz na Wiktora”
17.20 Supełkowe ABC
17.45 S. „Na dobre i na złe”
18.35 Unia kulinarna
19.00 Info Wilno
19.15 Studio Wilno
19.35 Zapomniani, odzyskani
19.40 S. „Dom nad rozlewiskiem”
20.30 Program informacyjny
20.55 Pytanie dnia
21.00 „Dezertery” komedia
22.30 Reportaż
22.45 Imbir i Cytryna
23.05 S. „Ojciec Mateusz”
23.45 Info Wilno
00.05 Studio Wilno
00.25 Unia kulinarna

6.00 Hymn Republiki Litewskiej

6.02 Dzień dobry Litwo
6.30, 7.00, 7.30, 8.00, 8.30 Wiadomości
9.00 S. „Morderstwa na północy”
9.50 S. „Krzyk o pomoc”
10.40 S. „Doktor Martin”
11.30 S. „Ostatni ślad Berlina”
12.15 Euromaxx
12.30 Kto i dlaczego?
13.00 „Anthony Bourdain. Części nieznane”
13.45 Momenty „Festiwalu Piosenki 2024”.
14.00, 15.00, 16.00, Wiadomości
14.20, 15.15 Dzień dobry Litwo
16.25 S. „Raj dla kobiet”
17.10 S. „Dziedzictwo”
18.00 Kto i dlaczego?
18.30 Ważna godzina
19.30 Władcy pierścieni
20.30 Panorama
21.00 Temat dnia
21.30 Złoty umysł
22.45 „Miłość nie potrzebuje słów” komediodramat
00.15 „Kowboje i kosmici”

6.00 Filmy anim.
6.30 S. anim. „Tom i Jerry Show”
7.00 S. „Bądź moim słońcem”
8.00 S. „Słodko razem”
9.00 S. „Walker, strażnik Teksasu”
10.00 S. „Alaca”
12.00 Wiadomości
13.20 Panna chłopka
14.30 S. „Moja mała”
15.30 S. „Kakao”
16.30 Dobry wieczór, Litwo
18.30 Wiadomości
19.30 KK2
21.00 „Hipnoza” thriller
23.00 „Fala upałów” thriller

6.00 Hymn Republiki Litewskiej

6.05 Legendy
7.00 Kto i dlaczego?
7.30 „Wieczorem z Audrium Giržad”
8.30 Niedzielne przemyslenia
9.00 Dzień dobry, Litwa
11.30 Nasza rosyjska ulica
12.00 „W stronę wewnętrznej wolności. Malarka Grażina Vitartaitė” film dok.
12.55 „Wizjonerzy”
13.00 „Litwin w sercu”
14.00 Kocham Litwę
15.35 S. „Doktor Martin”
16.20 S. „Serce kraju”
17.05 Euromaxx
17.20 Dzień dobry, Litwo
19.30 Szaleństwo na punkcie kół
20.00 Dzień Kultury
20.30 Panorama
21.00 Temat dnia
21.30 „Mały kąpiący się” komedia
23.05 Wilnianie
23.30 „O świecie X”

6.00 „TV pomoc”
8.00 S. „Gliny”
9.30 S. „Nie dla ciebie, Martyna”
10.00 S. „W wirze miłości”
11.00 S. „Kobiec lekarz”
12.00 S. „Nie puszczaaj mojej ręki”
14.00 S. „Kopalnie pasji”
15.00 S. anim. „Simpsonowie”
16.00 TV3 wiadomości
16.30 TV Pomoc
17.55 Talenty grillowania LIDL
18.30 TV3 wiadomości
19.30 „Gulasz” film anim.
21.30 Wieczorne wiadomości TV3
22.20 TV3 sport
22.30 „Atlas chmur” dramat

6.00 „Zasady mojej kuchni”
7.20 S. „Agenci Sprawiedliwości”
8.30 S. „Policjant z przeszłości”
9.30 S. „C.O.D.E.”
10.30 S. „MacGyver”
11.30 S. „CSI. Miami”
12.30 S. „Świeża krew”
13.30 „Zasady mojej kuchni”
15.00 S. „Pod pokładem”
16.00 S. „C.O.D.E.”
17.00 S. „MacGyver”
18.00 S. „CSI. Miami”
19.00 Wrestling
21.00 „Mad Max: Na drodze gniewu” film fab.
23.25 „Z podniesionym czołem” thriller

5.00 Nowy dzień
6.00 S. „Stary”
7.30 Akademia wsi
8.00 Godzina TV wolność
9.30 Życie w biznesie
10.00 Formuła zdrowia
10.30 Pyszne życie
11.00 Przewodnik po długowieczności
11.30 Nasze zwierzęta
12.30 Kod zdrowia
13.00 Nowy dzień
14.00 S. „Ela Shion. Chrzest bojowy”
16.00 Reporter
16.20 Sport. Pogoda
16.30 Rozmowy nad morzem
17.00 S. „Niespodziewana sprawiedliwość”
18.00 Reporter
18.20 Sport. Pogoda
18.30 S. „Stary”
20.00 Reporter
20.20 S. „Grom z jasnego nieba”
21.25 S. „Aleksandra”
22.30 Reporter
22.50 Sport. Pogoda
23.00 Anatomia mieszkania
23.30 Rozmowy nad morzem
00.00 Godzina TV wolność

5.35 S. „Komisarz Alex”
7.25 S. „Cobra 11”
8.30 „Gwiazdy lombardu”
9.00 „Przewodnik budowlany”
9.30 „Wojny magazynowe”
10.00 „Najzabawniejsze filmiki Ameryki”
11.00 „Brutto i Netto”
12.00 S. „Sługa narodu”
13.00 „Czynnik strachu”
14.00 S. „Cobra 11”
15.00 S. „Chicago Fire”
16.00 S. „Komisarz Alex”
18.00 S. „Simpsonowie”
19.00 „Brutto i Netto”
20.00 „Gliny”
21.00 „Nagi peryskop” komedia
22.55 „Wyścig telenoweli Red Bull. Czy jesteś gotowy?”
23.20 „Bodyguard Zawodowiec” film fab.

6.00 S. „Niewinni”
7.00 S. „Kłamstwo za kłamstwem”
8.00 S. „Ślepa”
9.00 S. „Zakazany owoc”
10.00 S. „Major Crimes”
11.00 S. „Profesor T.”
12.00 S. „Zabójcze umysły”
13.00 S. „Prawo i porządek”
14.00 S. „Partnerki”
15.00 S. „Anupamaa”
15.30 „Obiecany”
16.00 S. „Bądź ze mną”
17.00 S. „Ślepa”
18.00 S. „Specjalista”
19.00 S. „Doktor House”
20.00 S. „Prawo i porządek”
21.00 S. „Tajemnice Brokenwood X”
23.05 S. „Miejsce zbrodni”
01.00 S. „Nie zabijaj”

05.50 S. „Klan”
06.20 S. „Dziedzictwo”
07.10 S. „Wichro-
 we wzgórze”
08.00 Transmisja
 Mszy Świętej z Sank-
 tuarium Matki Bożej
 na Jasnej Górze
08.30 „Agape Bli-
 skio Ciebie”
09.00 S. „Akacyjowa 38”
09.45 S. „Ranczo”
10.45 S. „Komi-
 sarz Alex”
11.45 S. „Ojciec
 Mateusz”
12.35 „Okrasa
 łamie przepisy”
13.35 Maga-
 zyn Rolniczy
13.50 „Dzikie wy-
 brzeża” film dok.
15.00 S. „Wichro-
 we wzgórze”
15.55 „Jaka to
 melodia?”
16.35 „Gra słów.
 Krzyżówka”
17.05 S. „Dziedzictwo”
18.00 „Teleexpress”
18.20 „Jaka to
 melodia?”
18.55 S. „Klan”
19.25 „Reporterzy”
19.45 S. „Akacyjowa 38”
20.30 „Program
 informacyjny 19.30”
20.55 „Pytanie dnia”
21.30 S. „Korona
 królów. Jagiellonowie”
22.05 S. „Komi-
 sarz Alex”
23.05 S. „Minuta ciszy”
00.15 „Jak rozpęta-
 łem II wojnę świa-
 tową” komedia

07.15 „Muzycz-
 ne poranki”
08.00 „Tamte
 lata, tamte dni”
08.20 S. „Podró-
 że z historią”
09.05 „W poszukiwa-
 niu dobrego filmu”
09.40 Rozmo-
 wa Gdynia
09.50 Nagroda
 Literacka NIKE

10.00 S. „Prze-
 prowadzki”
11.10 „Wielkie manew-
 ry” komediodramat
13.05 „Muzyka
 zamknięta w dREW-
 nie” film dok.
14.40 Nagroda
 Literacka NIKE
14.45 Którę-
 dy po sztukę
14.55 Jak to się
 mówi, czyli Ka-
 sia u Bralczyka
15.35 „Fanfan Tuli-
 pan” film przygodowy
17.25 „Benefis”
19.30 „Poczet
 świrów polskich”
20.10 „Reżyserzy”
21.00 „Nocny
 kowboj” dramat
23.10 Hala odlotów
00.05 S. „Osiecka”

07.00 „Panorama”
07.35 „Zakochaj
 się w Polskę”
08.00 „Makłowicz
 w podróży”
08.30 „Pytanie
 na śniadanie”
12.10 „W obiek-
 tywie Polonii”
12.30 S. „Wszyst-
 ko przed nami”
13.00 „Gość Poranka”
13.25 S. „M
 jak miłość”
15.05 „Polonia 24”
15.45 S. „Bajki
 naszych rodziców”
15.55 S. „Dziwne
 przygody Kozioł-
 ka Matołka”
16.05 S. „Baśnie
 i bajki polskie”
16.30 „Program
 informacyjny”
17.00 „Szansa
 na sukces”
18.00 „Teleexpress”
18.20 „Gra słów.
 Krzyżówka”
18.50 „Te-
 leexpress Extra”
19.15 „Stacja
 Innowacja”
19.30 „Całkiem
 niezła historia”
19.45 „Panorama”
20.10 „Przysta-

nek Ameryka”
20.30 „Program
 informacyjny 19.30”
20.55 „Pytanie dnia”
21.25 S. „Na do-
 bre i na złe”
22.20 S. „Na sygnale”
23.10 S. „Czter-
 dziestolatek”
00.10 „Panorama”

07.55 „Był taki dzień”
08.00 „Flesz historii”
08.10 „Ci cholerni
 Polacy. Lotnictwo
 polskie 1939 1945”
08.25 „Spór o historię”
09.00 S. „Stule-
 cie Winnych”
09.40 „Polskie Parki
 Narodowe” film dok.
10.05 S. „Podró-
 że z historią”
10.35 „Historia
 Polski” film dok.
11.35 „Encyklopedia
 II wojny światowej”
12.00 „Zeldowicz.
 Teoria spalania i
 detonacji” film dok.
12.45 „Fake czy
 historia?”
13.35 S. „Alter-
 natywy 4”
14.35 „Rozkwit bałkań-
 skich miast” film dok.
15.25 „Bośnia i Her-
 cegowina” film dok.
16.30 S. „Koro-
 na królów”
17.15 „Sensa-
 cje XX wieku”
18.00 „Polskie 100 lat”
18.30 „Akcja Bu-
 rza” film dok.
19.25 „Wojownicy
 czasu” film dok.
19.50 S. „Stule-
 cie Winnych”
20.35 „Piosenką
 przez historię”
20.45 „Flesz historii”
21.00 „Tajemnica
 celtyckiego gro-
 bowca” film dok.
21.50 „A więc wojna”
21.55 „Histo-
 ria dzieje się”
22.40 „Szlakiem
 Lubelskich Sztetli”
22.50 S. „Śmieciarz”
00.20 S. „Zda-
 niem obrony”

01.00 Słowo życia
01.05 Świat w
 obrazach
01.10 Informacje dnia
01.30 Modlitwa w
 Sanktuarium św.
 Józefa w Kaliszu
03.25 święty na
 każdy dzień
03.30 Przyjaciele
 i bohaterowie
04.00 Informacje dnia
04.20 Różaniec
04.50 Myśląc Historia
05.00 Apel Ja-
 snogórski
05.20 Informacje dnia
05.40 Polski
 Punkt Widzenia
06.00 Ojcowie
 Niepodległości
06.30 Ze szkol-
 nej ławki
07.40 Żołnierz
 Niezłomny Kościoła
08.50 święty na
 każdy dzień
08.55 Poczet Wiel-
 kich Polaków
09.00 Informacje dnia
09.15 Polski
 Punkt Widzenia
09.40 Słowo życia
09.45 10 obrazów
 z życia Prymasa
10.10 Z wędką nad
 wodę w Polskę i Świat
10.35 święty na
 każdy dzień
10.45 Jestem mamą
11.00 Informacje dnia
11.15 Rozmowy
 niedokończone
12.25 Myśląc
 Historia
12.35 Życiu po-
 powiedzmy TAK
13.00 Anioł Pański
13.03 Informacje dnia
13.20 Wielkość ro-
 dziła się przy ołtarzu
13.55 Fatima
 znak nadziei
14.30 Msza świę-
 ta z Jasnej Góry
15.20 Muzycz-
 ne chwile
15.30 Drzwi do lasu
15.55 Słowo życia
16.00 Modlitwa
 w Godzinie

Miłosierdzia Ko-
 ronką do Bożego
 Miłosierdzia
16.20 Mocni w Wierze
16.50 Ma się
 rozumieć
17.00 Informacje dnia
17.10 Natura
 Obiektywnie
17.40 Prosto o
 gospodarce
18.00 Bogu się
 podobać
18.30 Geopolityka
18.55 Poczet Wiel-
 kich Polaków
19.00 Anioł Pański
19.05 Informacje dnia
19.15 Wester-
 platte Młodych
20.00 Warto za-
 uważyć... w mija-
 jącym tygodniu
20.30 Brat Franciszek
21.00 Informacje dnia
21.20 Różaniec
21.50 Myśląc
 Historia
22.00 Apel Ja-
 snogórski
22.20 Informacje dnia
22.40 Polski
 Punkt Widzenia
23.00 Oddech Boga
23.50 Przegląd
 Katolickiego
 Tygodnika „Niedziela”
23.55 Stan wojen-
 ny w Polsce –
 znaczenie i kon-
 sekwencje

7.00 Fani czte-
 rech kółek
9.00 Jak to jest
 zrobione?
10.00 Łowcy
 klasyków
10.30 Skarby z szopy
12.00 Łowcy staroci
14.00 Gorączka złota
19.00 Jak to
 działa?
20.00 Łowcy sta-
 roci: renowacje
21.00 Życie codzien-
 ne służby granicznej
22.00 Zabój-
 cze łowienie
24.00 Fani czte-
 rech kółek

TVP
WILNO

6.30 Info Wilno
6.45 Studio Wilno
7.05 Domisie
7.30 Rok w ogrodzie
8.00 Unia kulinarna
8.20 Podróż z historią
8.50 Tygiel
9.25 Korona Gór Polski
9.50 Podróż Małej i Dużej
10.15 Domisie
10.35 S. „Janka”
11.05 „Komeda muzyczne ścieżki życia” film dok.
12.00 S. „Plebania”
12.40 W świątłach muzyki
13.10 Imbir i Cytryna
13.30 S. „Komisarz Alex”
14.10 Rozmowy niesymetryczne
15.05 Va Banque
16.00 Koronka do Miłosierdzia Bożego
16.20 Z Historią na Ty
16.40 Polacy Światu
16.45 S. „Ojciec Mateusz”
17.30 Nowe spojrzenie
18.05 S. „Marszałek Piłsudski”
19.00 Info Wilno
19.15 Ewangelia Litewski
19.25 Strona po stronie
19.40 Tygiel
20.00 Polacy to wiedzą!
20.30 Program informacyjny
21.55 Czas na przebój
21.05 The Voice of Poland
22.05 S. „Dom nad rozlewiskiem”
23.50 To jest grane
00.15 Info Wilno
00.35 Całkiem niezła historia

LRT | TV

6.00 Hymn Repu-

bliki Litewskiej
6.02 Dzikie świat
7.00 Władcy pierścieni
8.00 O świecie X
8.30 Sezon zdrowia
9.00, 9.35, Dzień dobry Litwo
9.30, 10.30, 11.30 Wiadomości
12.00 S. dok. „Zamarznięta planeta”
12.55 S. dok. „Plamy i paski”
13.45 S. „Agata Kristi”
15.20 Momenty „Festiwalu Piosenki 2024”
15.30 Wiadomości
15.45 Koncert życzeń
17.30 Kuchnia Beaty
18.30 Wiadomości
19.00 Szaleństwo na punkcie kół
19.30 Styl
20.30 Panorama
21.00 Kocham Litwę
22.40 „Człowiek renesansu” komediodramat
00.45 „Mały kąpielcy się” komedia

6.00 Filmy anim.
7.40 „Super Wings” film anim.
9.30 „Ella zaklęta” film fab.
11.25 „Princes of the Desert” film fab.
13.40 „Niania” film fab.
15.35 „Cast Away. Poza światem” film fab.
16.45 „Taxi 3” komedia
18.30 Wiadomości
19.30 „Praktykant” komedia
21.55 „Freelance” komedia
00.10 „Ochroniarz amator” komedia

LRT | PLUS

6.00 Hymn Republiki Litewskiej
6.02 Sezon zdrowia

6.30 Kuchnia Beaty
7.25 Złoty umysł
8.30 „Notatki przyrodnika”
9.00 Kalendarz ogrodnika.
9.30 Żyj tak czysto, jak to możliwe
10.00 Co jest lepsze, sąsiedzie?
10.30 Pogoń
11.00 Jesteśmy Ukraińcami
11.30 Nasza rosyjska ulica
12.00 Litwin w sercu
13.00 Zupa naukowa
13.30 „Odblaski”
14.00 Uwaga! Szukamy sztuki
14.30 O świecie X
15.00 Euromaxx
15.30 Dzień Kultury
16.00 Wilnianie
16.30 Koncert
17.20 Z okazji 90. urodzin kompozytora Feliksa Bajora. Feliks Bajor. Operaballet „Baranek Boży”
19.00 Legendy
20.00 Oto kino
20.30 Panorama
21.00 „Dzieś sięć” dramat
22.30 S. „Śledztwa Lolity Lobosco”
00.25 Kocham Litwę

6.00 Seriale anim.
8.00 S. anim. „Simpsonowie”
9.00 „Wezwijmy lekarza”
9.30 „W świecie zwierząt”
10.00 „Farma Vytara”
10.30 „Zrób sam”
11.00 „Przepis na dobry weekend”
11.30 „Wróżby Kotryny”
12.00 S. dok. „Specjalne doznania”
13.10 „The Karate Kid” dramat
15.45 „Kochany urwis” komedia
17.20 „Co po ilu?”
18.30 Wiadomości TV3

19.30 Gra „galvOK”
22.00 „Marsjanin” film fab.
00.55 „Bracia nie do pary” dramat

6.00 „Osobowości narodowej pracy”
7.00 „Realna mistyka”
8.00 „Wojny kucharzy”
8.30 „Wojny sąsiedzkie”
9.00 „LEGO Masters”
10.00 S. dok. „Wyprawy ze Stevem Bakshellem”
11.05 S. dok. „Warsztat naprawczy”
12.10 „Kuchenne koszmary”
13.15 „Realna mistyka”
14.25 „Walka ekstrasensów”
16.30 Mistrzostwa LKL „M BasketDe-lamode” „Wolves Twinsbet”
19.00 Mistrzostwa LKL „CBet” „Šiauliai – Casino Admiral”
21.15 Turniej Sztuk Walki UTMA #9
00.15 „Godziny strachu” thriller
2.10 Wrestling

lrytas.tv

5.00 S. dok. „Morderstwo od pierwszego wejrzenia”
6.00 S. „Kim jesteś?”
8.00 W cieniu mężczyzn
8.30 „Szlaki partyzanckie”
9.00 „Litwa świata”
10.00 Pyszne życie
10.30 „Kod zdrowia”
11.00 Czyste miasta
11.30 Anatomia mieszkania
12.00 S. „Znikające ślady”
14.00 S. „Agenci sprawiedliwości”
16.00 Wiadomości litewskie
16.30 Muzea litewskie

17.00 Pierwszy raz
17.30 Życie w biznesie
18.00 Wiadomości
18.30 „Bushido ring”
19.00 S. „Morderstwo od pierwszego wejrzenia”
20.00 Wiadomości
20.30 S. „Stary”
22.30 Wiadomości
23.30 S. „Znikające ślady”

6.15 „Piekielna droga”
7.15 „Podróż do domu”
8.20 „Inny świat. Brazylia”
9.30 „Przewodnik budowlany”
10.00 „Jestem rajdowcą”
10.30 „Gazas dugnas”
11.00 „Wyścig życia”
11.30 S. dok. „Kosmos. Odyseja przestrzeni i czasu”
12.30 Rzucamy monetą
14.00 „Przetrawianie”
15.00 S. dok. „Wezwanie złamanej czaszki”
16.00 „Magazy nowe wojny”
18.00 „Licytacje”
19.00 „Beara Gryllsa. Dzikie wyzwanie dla gwiazd”
20.00 „Przetrawianie na Alasce”
21.00 TV3 wiadomości
22.00 „Bodyguard Zawodowiec” film fab.
00.25 „Pan życia i śmierci” dramat

6.10 „Prosta kuchnia Mary”
6.40 „Świat ogrodników”
8.00 S. „Profesor T.”
10.00 „Ślub za miliony”
11.00 „Kocham swój Ogród”

12.00 „Młodzi o 10 lat”
13.00 „Stanleya Tucciego. Poszukiwanie Włoch”
13.55 „Maryja ułatwia sprawę”
14.45 „Zamienimy się żonami”
15.45 „Złoty chłopak” dramat
17.45 S. „Yargi”
18.45 S. „Powrót Molphara”
19.45 S. „Zabójcze tropiki”
21.00 S. „Sommerdah. Pierwszy kontakt”
22.55 S. „Tajemnice Połamanego Lasu”
01.00 „Marlowe” thriller

06.30 S. „Dziedzictwo”
07.20 „Balans bieli”
08.00 „Transmisja Mszy Świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze”
08.40 „Rok w ogrodzie”
09.05 „Rok w ogrodzie Extra”
09.20 „Pełnosprawni”
09.50 „Fascynujące miejsca”
10.30 S. „Ranczo”
11.30 S. „Komisarz Alex”
12.30 S. „Ojciec Mateusz”
13.20 „Najgorszy rewolwerowiec Dzikiego Zachodu” komedia
15.25 „Okrasa łamie przepisy”
15.55 „Rolnik szuka żony”
17.00 S. „Dziedzictwo”
18.00 „Teleexpress”
18.35 S. „Kawa z kardamonem”
19.40 „Jaka to melodia?”
20.30 „Program informacyjny 19.30”
21.20 S. „Profilanka”
22.20 „Operacja Mincemeat” dramat
00.35 „Blitz” film akcji

07.05 „Milion” komedia
08.45 „Wydarzenie aktualne”
09.15 „Legendy Rocka”
10.15 „Tamte lata, tamte dni”
10.55 S. „Zmiennicy”
12.00 Nagroda Literacka NIKE
12.10 Koncert
13.35 „Charlotte Perriand sztuka życia” film dok.
14.40 „W poszukiwaniu dobrego filmu”
15.20 „Złota kaczka” baśń filmowa
16.10 Nagroda Literacka NIKE
16.20 „Był sobie pies 2” komedia
18.20 Wydarzenie aktualne
18.40 Nagroda Literacka NIKE
18.50 „Różowa Pantera” komedia
21.00 „Serpico” film fab.
23.20 Koncert

07.00 „Panorama”
07.40 S. „M jak miłość”
08.30 „Pytanie na śniadanie”
13.00 S. „Szatan z siódmej klasy”
13.55 „Jak to się mówi, czyli Kasia u Bralczyka”
14.30 S. „Na dobre i na złe”
15.30 „Z gwiazdą przez świat”
16.25 „Okrasa łamie przepisy”
17.00 „Kulturalni PL”
18.00 „Teleexpress”
18.20 S. „M jak miłość”
19.10 „Szansa na sukces”
20.10 „Laskowik & Malicki”
20.30 „Program

informacyjny 19.30”
21.20 S. „Ranczo”
23.15 „Budka Suflera”
00.10 „Teleexpress Weekend”

09.00 „Był taki dzień”
09.05 S. „Korona królów”
09.25 „Flesz historii”
09.40 „Było, nie minęło”
10.05 S. „Niewiarogodne przygody Marka Piegusa”
10.55 „Saga prastarej puszczy” film dok.
11.50 „Bośnia i Hercegowina” film dok.
12.40 S. dok. „Kroniki miasta”
13.45 S. dok. „Legendy Europy”
14.40 „Wojownicy czasu”
15.05 „U kresu drogi” dramat
16.15 S. „Podróż z historią”
16.45 „Zdobycy Karpat” film dok.
17.05 „Polskie Parki Narodowe” film dok.
17.30 „Historia kuchni polskiej”
18.10 „Rozkwit bałkańskich miast”
19.00 S. „Polskie drogi”
20.30 „Fake czy historia?”
21.20 S. „Ziemia obiecana”
22.05 S. „Mistrz i Małgorzata”
23.50 „Autoportret za mgłą” film dok.

00.30 Regał
01.00 Słowo życia
01.05 Świat w obrazach
01.10 Informacje dnia
01.30 Geopolityka
01.55 Poczet Wielkich Polaków

02:00 Anioł Pański
02:05 Ma się rozumieć
02:15 Westerplatte Młodych
02:55 święty na każdy dzień
03:00 Warto zauważyć... w mijającym tygodniu
03:30 Brat Franciszek
04:00 Informacje dnia
04:20 Różaniec
04:50 Myśląc Historia
05:00 Apel Jasnogórski
05:20 Informacje dnia
05:40 Polski Punkt Widzenia
06:00 Natura Obiektywnie
06:25 Do światła
07:55 Kapłan
08:25 Sól ziemi
08:55 Poczet Wielkich Polaków
09:00 Informacje dnia
09:15 Westerplatte Młodych
10:00 Dar Wiary
11:00 Informacje dnia
11:15 Retrospekcja
11:20 Muzyczne chwile
11:35 Słowo życia
11:40 Polski Punkt Widzenia
12:00 Kropelka radości
13:00 Anioł Pański
13:03 Informacje dnia
13:20 Warto zauważyć... w mijającym tygodniu
13:50 Natura Obiektywnie
14:20 Ocalić od zapomnienia
14:30 Msza święta z Jasnej Góry
15:20 Muzyczne chwile
15:30 Przegląd Katolickiego Tygodnika

„Niedziela”
15:35 Słowo życia
15:40 święty na każdy dzień
15:45 Jak wygrać małżeństwo?
16:00 Polskie dziedzictwo
16:30 Wierzę w Boga
16:50 Myśląc Historia
17:00 Informacje dnia
17:10 Historia PL
18:00 Pianistą być!
18:30 Przełamując bariery
18:55 Poczet Wielkich Polaków
19:00 Anioł Pański
19:05 Informacje dnia
19:15 W naszej Rodzinie
20:25 święty na każdy dzień
20:30 Manna z Nieba
20:45 Modlitwa z telefonicznym udziałem dzieci
21:00 Informacje dnia
21:20 Różaniec
21:50 Myśląc Historia
22:00 Apel Jasnogórski
22:20 Informacje dnia
22:40 Polski Punkt Widzenia
23:00 Warto być ojcem
23:15 Moja wiara

7.00 Jak to jest zrobione?
9.00 Fani czterech kółek
10.00 Zapomniane i upuszczone
14.00 Samochody marzeń
16.00 Przetrwać
18.00 Łowienie krabów
19.00 Zapomniane i upuszczone
20.00 Łowcy opali
22.00 Złota gorączka
00.00 Ocalić dom

6.30 Info Wilno
6.45 Zaginione? Ocalone?
7.05 Detektyw Literka
7.20 Baśnie i bajki polskie
7.35 Mieszkać pięknie
8.00 Wilno na Dzień dobry
9.00 Imbir i Cytryna
9.25 Kulturalni PL
10.15 Polacy Świata
10.20 Detektyw Literka
10.35 S. „Tajemnica Sagali”
11.00 Krypton – Technologia mRNA
11.25 Raport naukowy
11.50 Całkiem niezła historia
12.00 S. „Plebani”
12.45 Jesteśmy stąd
12.55 Korona Gór Polski
13.20 Podróż Małej i Dużej
13.45 Ewangelia Litewski
14.00 Transmisja Mszy Świętej
15.15 Nowe spojrzenie
15.35 Szlakiem miejsc niezwykłych
15.45 Świadectwo
16.00 Koronka do Miłosierdzia Bożego
16.20 Wileński koncert życzeń
16.45 S. „Blisko, coraz bliżej”
18.05 „Saga prastarej puszczy” film dok.
18.55 Portrety wileńskie
19.10 S. „Chichot losu”
20.00 Przegląd tygodnia
20.30 Program informacyjny
21.00 S. „Zatoka szpiegów”
21.45 Hasztagi tygodnia
22.30 Kryminalna Wileńszczyzna
22.45 The Voice of Poland
00.35 Przegląd tygodnia
01.05 Rozmowy niesymetryczne

6.00 Hymn Republiki Litewskiej
6.02 Oto kino
6.30 Litwin w sercu
7.30 Dzień Kultury
8.00 Świąteczne myśli
8.30 Życie na wsi jest dobre
9.00 Kalendarz ogrodnika
9.30 Notatki przyrodnika
10.00 Encyklopedia Gustawa
10.30 Dzieci tysiąclecia Litwy.
11.30 Tutaj teraz?! Program publicystyczny dla dzieci
12.00 „Góry. Bramy do nieba” film dok.
12.55 S. dok. „Planeta Ziemia II”
13.55 S. „Dążyć”
15.30 Wiadomości
15.45 Detektyw historii
16.45 Dajmy czadu!
18.00 Tydzień z „Wiadomości Rowerowe”
18.30 Wiadomości
19.00 „Okno na władzę”
19.30 Tydzień
20.30 Panorama
21.00 S. „Dom marzeń”
21.50 „Ładna Kobieta” komedia
23.50 „Kowboje i kosmici” film fantasy

6.00 Filmy anim.
9.30 „Psy i koty” film fab.
11.15 „Kopciuszek. Roztańczona historia” komedia
13.10 „Niania i wielki bum” film fab.
15.25 „Agent z przypadku” komedia
17.20 Teleloto TV gra
18.30 Wiadomości
19.30 „Głos Litwy”
22.00 „W nieskończoność” thriller
00.10 „Ja, Frankenstein” film fab.

6.00 Hymn Republiki Litewskiej
6.02 Filmy anim.
9.00 Odblaski
9.30 Drogi
10.00 7 dni Kowna
10.30 Wiara i życie.
11.00 Spójrz głębiej
11.30 Menora
12.00 Myśli dnia
12. Św. Msza z Wilna Św. Biskup Stanisław i św. Bazyliki Archikatedralne Władysława
13.45 „Baśnie Brata Grimm”
14.45 S. anim. „Bluey”
15.00 Koszykówka. Inteligentny sposób Mistrzostwa MLKL
17.00 S. dok. „Niezwyciężony”
17.30 Otwarta kombinacja
18.00 „TOPsport A liga” litewskiej piłki nożnej. „Suduva” „TransINVEST”
20.30 Panorama
21.00 „Jeziora Łabędzie” spektakl
22.15 Koncert
23.10 S. „Dążyć”
00.40 „Człowiek renesansu” komediodramat

6.00 Seriale anim.
8.00 S. anim. „Simpsonowie”
9.00 „La Maistas. Wezwanie”
10.00 „Świat według kobiet”
11.00 „Zagroda marzeń”
12.00 „Specjalne doznania”
13.10 „Sprawa dla psiaka” komedia
14.55 „Wróć do mnie” komedia
17.20 „Maroonland”
18.30 TV3 wiadomości
19.30 „X Faktor”
22.00 „John Wick 3” thriller
00.40 „Marsjanin” dramat

6.00 „Osobowości narodowej pracy”
7.00 „Realna mistyka”
8.00 „Kolory lasu”
8.30 „Róg tura”
9.00 „LEGO Masters”
10.00 S. dok. „Wyprawy ze Stevem Bakshalem”
11.05 S. dok. „Warsztat naprawczy”
12.10 „Kuchenne koszmary”
13.15 „Realna mistyka”
14.25 „Walka ekstrasensów”
16.30 Mistrzostwa LKL „Rytas” „Žalgiris”
19.00 Mistrzostwa LKL „Uniclub Bet Juventus” „Neptūnas”
21.15 S. „Clarkson's Farm”
22.25 S. „The Grand Tour”

5.00 S. dok. „Morderstwo od pierwszego wejrzenia”
6.00 S. „Kim jesteś?”
8.00 Rolnik Jurgis
8.30 Akademia wsi
9.00 Pyszne życie
9.30 Rozmowy nad morzem
10.00 Przewodnik po długowieczności
10.30 Jestem wnioskodawcą
11.00 Kod zdrowia
12.00 S. „Znikające ślady”
14.00 S. „Agenci sprawiedliwości”
16.00 Wiadomości
16.30 24/7
17.30 Pół godziny z Valatką
18.00 Wiadomości
18.30 W świecie koszykówki
19.00 S. „Morderstwo od pierwszego wejrzenia”
20.00 Wiadomości
20.30 S. „Stary”
22.30 Wiadomości
23.30 S. „Znikające ślady”

01.30 S. „Agenci sprawiedliwości”

6.25 „Piekielna droga”
7.25 „Podróż do domu”
8.30 „Inny świat. Brazylia”
9.30 „Na jednym końcu haczyk”
10.00 „Zwiadowca przeszłości”
10.30 „Egza-dugnas”
11.00 „Wyścig życia”
11.30 S. dok. „Kosmos. Odyseja przestrzeni i czasu”
12.35 Rzucamy monetą
14.00 „Przetwarzanie”
15.00 S. dok. „Wezwanie złamanej czaszki”
16.00 „Gwiazdy lombardu”
18.00 „Licytacje”
19.00 „Beara Gryllsa. Dzikie wyzwania dla gwiazd”
20.00 „Przetwarcie na Alasce”
21.00 TV3 wiadomości
22.00 „Ucieczka z Pretorii” film fab.
00.15 „Nagi peryskop” komedia

6.10 „Prosta kuchnia Mary”
6.40 „Łapacz snów”
8.00 S. „Specjaliści”
10.00 „Ślub za miliony”
11.00 „Rolnik szuka żony”
12.30 „Dziesięć lat młodszy”
13.30 Pozdrowienia
15.45 „Złoty chłopak” dramat
17.45 S. „Yargi”
18.45 S. „Powrót Molphara”
19.45 S. „Zabójcze tropiki”
21.00 „Rozdroże. Sprawa zamknięta”
23.15 „Wszyscy mają się dobrze” dramat

05.35 S. „Dziedzictwo”
06.30 „Sprawa dla reportera”
07.20 „Słownik polsko@polski”
07.55 „Słowo na niedzielę”
08.00 „Transmisja Mszy Świętej z Sanktuarium Bożego Miłosierdzia w Łagiewnikach”
09.00 „Tydzień”
09.30 „Zdrowy Plan”
09.50 „Zezowate szczęście” komediodramat
11.55 S. „Komisarz Alex”
12.55 „Między ziemią a niebem”
13.00 „Anioł Pański”
13.15 „Między ziemią a niebem”
13.45 „Akademia Życia”
14.05 „Zielona Planeta”
15.30 „Jak rozpętałem II wojnę światową” komedia
17.05 S. „Dziedzictwo”
18.00 „Teleexpress”
18.35 „Daje słowo Maciej Orłoś”
19.40 „Jaka to melodia?”
20.30 „Program informacyjny 19.30”
21.20 S. „Gra z Cieniem”
22.20 „Rolnik szuka żony”
23.25 „Moje wielkie greckie wesole” komedia

07.25 „Nasza generacja”
08.05 „Rozmowy (nie)wygodne”
09.00 „Liturgie i nabożeństwa 2024”
10.05 „Charlotte Perriand” film dok.
11.15 „Od ucha do ucha” filmy anim

11.40 S. „Rawhide”
12.45 „Poczet świrów polskich”
13.25 „Mały Spirou” film fab.
15.05 „Tintoretto. Człowiek, który zabił malarstwo” film dok.
16.20 S. „Zmiennicy”
17.35 „Dobry tytuł”
18.15 „Niedziela z...”
21.00 Nagroda Literacka NIKE
22.10 „Trzy dni Kondora” film fab.
00.20 „Umberto Eco: biblioteka świata” film dok.

07.00 „Panorama”
07.40 S. „M jak miłość”
08.30 „Pytanie na śniadanie”
12.35 „Akademia Życia”
12.55 „Między ziemią a niebem”
13.00 „Anioł Pański”
13.15 „Między ziemią a niebem”
13.50 „Słowo na niedzielę”
14.00 „Transmisja Mszy Świętej”
15.15 „Piłka nożna Betclit”
18.00 „Teleexpress”
18.20 S. „M jak miłość”
19.10 „61. KFPF w Opolu”
19.30 „Jak nas widzą”
21.05 „Program informacyjny 19.30”
21.45 „Łazuka i jego goście”
22.15 „Z gwiazdą przez świat”
23.10 „Agent nr 1” film sensac.
01.00 „Panorama”

08.25 „Był taki dzień”
08.30 S. „Korona królów”
08.50 „Przeczytaj

mi tę historię”
09.00 „Film dokumentalny”
09.55 „Szlakiem miejsc niezwykłych”
10.05 S. „Niewiarogodne przygody Marka Piegusa”
10.25 S. „Do przerwy 0:1”
10.55 „Dzieje człowieka ubranego Buty”
11.20 S. „Historia kuchni polskiej”
12.00 „Amerykanin z Torunia” film dok.
12.25 S. dok. „Najmniejsze kraje Europy”
13.20 „Skarbiec sztuki Lubelszczyzny”
13.30 „Niezwykłe obiekty podziemnego Paryża”
14.30 „Wojownicy czasu”
15.00 „Kraj świata” film TVP
16.15 „Tadeusz Romer. Misja niemożliwa”
17.10 „Fake czy historia?”
18.10 „Tajemnica celtyckiego grobowca”
19.00 S. „Polskie drogi”
20.30 „Sensacje XX wieku”
21.15 S. dok. „Nieznane twarze historii”
22.00 „Uprowadzenie Agaty” film obycz.
23.15 „Roman Dmowski” film dok.
00.05 „Podróż z historią”

00.00 Odpowiedzialni za Kościół
00.30 Życie lasu. Bogactwo przyrodnicze
01.00 Słowo życia
01.05 Świat w obrazach
01.10 Informacje dnia
01.30 Przełamując bariery
01.55 Poczet Wielkich Polaków

02.00 Anioł Pański
02.05 święty na każdy dzień
02.15 W naszej Rodzinie
03.20 Muzyczne chwile
03.30 Manna z Nieba
03.45 Modlitwa z telefonicznym udziałem dzieci
04.00 Informacje dnia
04.20 Różaniec
04.50 Myśląc Historia
05.00 Apel Jasnogórski
05.20 Polski Punkt Widzenia
05.40 Odpowiedzialni za Kościół
06.05 Żółw błotny. Osobliwy relikw polskiej przyrody
07.00 Jestem mamą
07.15 Mocni w Wierze
07.40 Muzyczne chwile
07.50 Regał
08.15 GRH Żandarmeria
08.45 Ocalić od zapomnienia
08.55 Poczet Wielkich Polaków
09.00 Słowo życia
09.05 Polski Punkt Widzenia
09.25 święty na każdy dzień
09.30 Z Parlamentu Europejskiego
10.00 Prymas Stefan Wyszyński
10.10 Spotkanie z Magdaleną Buczek
10.15 Manna z Nieba
10.30 Msza święta z Jasnej Góry
11.35 Przegląd Katolickiego Tygodnika „Niedziela”
11.40 Sanktuarium Cudu Eucharystycznego w Sokółce
12.00 Głos serca
12.45 Muzyczne chwile
13.00 Anioł Pański z Ojcem Świętym Franciszkiem
13.15 Papież Po-

lak do Rodaków
13.55 Dzieci Andersa – Powrót do Afryki
15.00 Oddech Boga
15.50 Muzyczne chwile
16.00 Wieś to też Polska
17.00 Informacje dnia
17.10 Koncert życzeń
17.45 Życie lasu. Ptaki
18.30 Sól ziemi
18.55 Poczet Wielkich Polaków
19.00 Anioł Pański
19.05 Informacje dnia
19.15 Rozmowy niedokończone
20.25 święty na każdy dzień
20.30 Moja Katolicka Rodzina
21.00 Informacje dnia
21.20 Różaniec
21.50 Krótka Historia Zbawienia Bóg spotyka się z człowiekiem
22.00 Apel Jasnogórski
22.20 Informacje dnia
22.40 Retrospekcja
22.45 Stan Bezpieczeństwa Państwa
22.55 święty na każdy dzień
23.00 Polskie dziedzictwo
23.30 Muzyczne chwile
23.45 Jak wygrać małżeństwo?

7.00 Jak to jest zrobione?
9.00 Fani czterech kółek
10.00 Zapomniane i upuszczone
15.00 Łowcy staroci: renowacje
17.00 Wielki konkurs antyczny
18.00 Łowcy staroci: renowacje
20.00 Łowienie krabów
22.00 Zapomniane i upuszczone
23.00 Słynne zbrodnie

6.50 Świadektwo
7.05 „Wyprawa profesora Gąbki” film anim.
7.10 S. anim. „Marceli Szpak dziwi się światu”
7.20 Jesteśmy stąd
7.30 Dorwać wirusa
7.55 Makłowicz w podróży
8.20 Tańcząca ze światem
8.45 Przegląd tygodnia
9.15 Nowe spojrzenie
9.35 S. „Sześć siostr”
10.40 Gra słów
11.00 Moda na język polski
11.25 „Wyprawa profesora Gąbki” film anim.
11.30 Detektyw Literka
11.45 Strona po stronie
12.00 Świadektwo
12.10 S. „Dom nad rozlewiskiem”
13.00 Info Wilno
13.05 Tygiel
13.20 Jesteśmy stąd
13.30 Kulturalni PL
14.20 „Kościusko. Przewodnik bardzo współczesny” film dok.
15.15 Notacje
15.25 Polacy to wiedzą!
15.50 Info Wilno
16.00 Koronka do Miłosierdzia Bożego
16.20 S. „Klan”
16.45 Barwy szczęścia
17.10 „Wyprawa profesora Gąbki” film anim.
17.20 Detektyw Literka
17.30 S. anim. „Marceli Szpak dziwi się światu”
17.45 S. „Ratownicy”
18.30 Wileński koncert życzeń
19.00 Info Wilno
19.15 Studio Wilno
19.35 Klub u rektorów
20.30 Program informacyjny
20.55 Pytanie dnia
21.05 S. „Leśniczówka”
21.50 Kultowe rozmowy
22.15 Tańcząca ze światem
22.40 Tygiel
23.00 S. „Wojenne dziewczyny”

23.45 Info Wilno
00.00 Studio Wilno
00.15 Wileński koncert życzeń
00.40 S. „Ratownicy”

6.00 Hymn Republiki Litewskiej
6.02 Dzień dobry Litwo
6.30, **7.00**, **7.30**, **8.00**, **8.30** Wiadomości
9.00 S. „Morderstwa na północy”
9.50 S. „Krzyk o pomoc”
10.40 S. „Doktor Martin”
11.30 S. „Ostatni ślad Berlina”
12.15 Euromaxx
12.30 Kto i dlaczego?
13.00 S. dok. „Anthony Bourdain. Części nieznane”
13.45 Momenty „Festiwalu Piosenki 2024”.
14.00, **15.00**, **16.00**, **16.25** S. „Raj dla kobiet”
17.10 S. „Dziedzictwo”
18.00 Kto i dlaczego?
18.30 Ważna godzina
19.30 Historie rzeczy
20.30 Panorama
21.00 Debaty wyborcze LR do Sejmu
23.05 Wiadomości rowerowe
23.35 S. „Incognito”
00.15 S. „Wikingowie”

6.00 Filmy anim.
6.30 S. anim. „Tom i Jerry Show”
7.00 S. „Bądź moim słońcem”
8.00 S. „Słodko razem”
9.00 S. „Walker, strażnik Teksasu”
10.00 S. „Alaca”
12.00 Wiadomości
13.20 Pani chłopka
14.30 S. „Moja mała”
15.30 S. „Kakao”
16.00 Kto tu jest?
16.30 Dobry wieczór, Litwo
18.30 Wiadomości
19.30 KK2

20.00 Od...do...
21.00 S. „Poważne sprawy”
21.30 Wiadomości
22.30 „Droga donikąd” thriller
00.25 S. „Czarna lista”

6.00 Hymn Republiki Litewskiej
6.05 Władcy pierścieni
7.00 Kto i dlaczego?
7.30 Tydzień
8.30 7 dni w Kownie
9.00 Dzień dobry, Litwo
11.30 Żyj tak czysto, jak to możliwe
12.00 Legendy
13.00 Zupa naukowa
13.30 Dzień Kultury
14.00 Koncert życzeń
15.35 S. „Doktor Martin”
16.20 S. „Serce kraju”
17.05 Euromaxx
17.20 Dzień dobry, Litwo
19.00 Koncert
19.30 S. dok. „Materiały cud”
20.25 Wizjonerzy
20.30 Panorama
21.00 Festiwal jazzowy „Birsztany 2024”
23.00 Dzień Kultury
23.30 Zupa naukowa

6.00 TV pomoc
8.00 „Farma Vytara”
8.30 „Maroonland”
9.30 S. „Nie dla ciebie, Martyna”
10.00 S. „W wirze miłości”
11.00 S. „Kobiece lekarz”
12.00 Świeże pomysły z LIDL
12.02 S. „Nie puszczaaj mojej ręki”
14.00 S. „Kopalnie pasji”
15.00 S. anim. „Simpsonowie”
16.00 TV3 wiadomości
16.30 Świeże pomysły z LIDL
16.32 TV Pomoc
18.30 TV3 wiadomości
19.30 TV3 debaty

21.00 S. „Nie dla ciebie, Martyna”
21.30 Wieczorne wiadomości TV3
22.20 TV3 sport
22.30 Świeże pomysły z LIDL
22.32 „Nieobliczalni” film fab.
00.50 S. „Prawo i porządek”

6.00 „Zasady mojej kuchni”
7.20 S. „Agenci Sprawiedliwości”
8.30 S. „Policjant z przeszłości”
9.30 S. „C.O.D.E.”
10.30 S. „MacGyver”
11.30 S. „CSI. Miami”
12.30 S. „Świeża krew”
13.30 „Zasady mojej kuchni”
15.00 S. „Pod pokładem”
16.00 S. „C.O.D.E.”
17.00 S. „MacGyver”
18.00 S. „CSI. Miami”
19.00 S. „Śmiertelna broń”
20.00 „Wojny kupujących”
20.30 „Wojny sąsiedzkie”
21.00 „Spacer po zmroku” film fab.
23.05 S. „The Grand Tour”

5.00 Jestem wnioskodawcą
5.30 Przewodnik po długowieczności
6.00 Rolnik Jurgis
6.30 24/7
7.30 W świecie koszykówki
8.00 S. „Znikające ślady”
9.00 S. „Realna mistyka”
10.00 S. „Aleksandra”
11.00 S. „Stary”
12.30 Czyste miasta
13.00 Nowy dzień
14.00 S. „Historia jednego przestępstwa”
15.00 S. „Kim jesteś?”
16.00 Reporter

16.20 Sport. Pogoda
16.30 Litwa na żywo
17.00 Życie w biznesie
17.30 Pierwszy raz
18.00 Reporter
18.20 Sport. Pogoda
18.30 Godzina TV wolność
20.00 Reporter
20.18 Sport. Pogoda
20.20 S. „Ela Shion. Złamane nadzieje”
22.30 Reporter
22.50 Sport. Pogoda
23.00 Litwa na żywo
23.30 S. „Historia jednego przestępstwa”

5.30 S. „Komisarz Alex”
7.25 S. „Cobra 11”
8.30 „Autopilot”
9.00 „Gazas dugnas”
9.30 „Wyścig życia”
10.00 „Kosmos. Odyseja przestrzeni i czasu”
11.00 „Brutto i Netto”
12.00 S. „Sługa narodu”
13.00 „Czynnik strachu”
14.00 S. „Cobra 11”
15.00 S. „Chicago Fire”
16.00 S. „Komisarz Alex”
18.00 S. „Simpsonowie”
19.00 „Brutto i Netto”
20.00 „Najzabawniejsze filmiki Ameryki”
21.00 „Tropem mordercy” film fab.
23.15 „Piła 2” film fab.

6.00 S. „Niewinni”
7.00 S. „Kłamstwo za kłamstwem”
8.00 S. „Ślepa”
9.00 S. „Zakazany owoc”
10.00 S. „Major Crimes”
11.00 S. „Specjaliści”
12.00 S. „Zabójcze umysły”
13.00 S. „Prawo i porządek”
14.00 S. „Partnerki”
15.00 S. „Anupamaa”
15.30 S. „Obiecany”
16.00 S. „Bądź ze mną”
17.00 S. „Wróżka”

17.30 S. „Ślepa”
18.00 S. „Specjalista”
19.00 S. „Doktor House”
20.00 S. „Prawo i porządek”
21.00 „Inspektor Dupin”
22.55 „Rozdroża. Nowy wyjazd”
01.15 „Od dziewcząt do panie”

05.50 S. „Klan”
06.20 S. „Dziedzictwo”
07.10 S. „Wichrowe wzgórze”
08.00 „Transmisja Mszy Świętej z Sanktuarium Matki Bożej na Jasnej Górze”
08.30 „Studio Raban”
09.00 S. „Akcja 38”
09.45 S. „Ranczo”
10.45 S. „Komisarz Alex”
11.45 S. „Ojciec Mateusz”
12.35 S. „Korona królów. Jagiellonowie”
13.10 „Agrobiznes”
13.35 „Magazyn Rolniczy”
13.55 „Zielona Planeta”
15.00 S. „Wichrowe wzgórze”
15.55 „Jaka to melodia?”
16.35 „Gra słów. Krzyżówka”
17.05 S. „Dziedzictwo”
18.00 „Teleexpress”
18.20 „Jaka to melodia?”
18.55 S. „Klan”
19.25 „Reporterzy”
19.45 S. „Akcja 38”
20.30 „Program informacyjny 19.30”
20.55 „Pytanie dnia”
21.30 „Deprawator” spektakl
23.00 „Postscriptum. Deprawator”
23.25 „Bogumiła Wander. Przepraszamy za usterki”

07.10 „Muzyczne poranki”
07.35 „Tamte lata, tamte dni”
08.15 „Putasze z Żywca” film dok.
08.50 S. „Podróże z historią”
09.30 „Od ucha do ucha” filmy anim.
10.00 S. „Rawhide”
11.05 „Benefis”
13.15 Dokument.pl
14.30 Informacje kulturalne
14.55 „Różowa Pantera” komedia
17.05 S. „Przeprowadzki”
18.10 „Hala odlotów”
19.10 „Portrety”
21.00 „Lincz” dramat
22.30 Koncert
23.30 „Trzy dni Kondora” film fab.

07.00 „Panorama”
07.35 „Z historii prawosławia w Polsce. Sawa Sowietów”
08.00 „Na tropie przypraw. Pikantnie i słodko”
08.30 „Pytanie na śniadanie”
12.10 „Przystanek Ameryka”
12.30 S. „Barwy szczęścia”
13.00 „Gość Poranka”
13.25 „Śledztwo” film TVP
14.25 „Kiedyś to było...”
15.05 „Kulturalni PL”
16.05 „Cześć, czy mogę Cię zjeść?”
16.15 „Ale talent”
16.30 „Program informacyjny”
17.00 S. „Korona królów. Jagiellonowie”
17.30 S. „Barwy szczęścia”
18.00 „Teleexpress”
18.20 „Gra słów. Krzyżówka”
18.50 „Teleexpress Extra”

19.15 „Słownik polsko@polski”
19.45 „Panorama”
20.00 „Polacy Światu”
20.10 „Wynalazki na medal”
20.30 „Program informacyjny 19.30”
20.55 „Pytanie dnia”
21.25 „Karate po polsku” film obycz.
23.10 „Magazyn Ekspresu Reporterów”

07.45 „Był taki dzień”
07.50 „Fake czy historia?”
08.40 „Przypadek Polski. Polityka i idee”
09.00 S. „Stulecie Winnych”
09.40 „Szlakiem miejsc niezwykłych”
10.00 S. „Podróże z historią”
10.25 „Historia Polski” film dok.
11.20 „Encyklopedia II wojny światowej” film dok.
11.45 S. „Najmniejsze kraje Europy”
12.40 „Spór o historię”
13.15 S. „Alternatywy 4”
14.05 „Fotohistorie”
14.35 „Alicja” musical
16.10 „Chciałbym się ogolić”
16.30 S. „Korona królów”
16.55 „Semper Fidelis”
17.25 S. „Sensacje XX wieku”
18.20 „Był taki dzień”
18.30 „Kilof zamiast karabinu” film dok.
19.15 „Świadkowie czasu”
19.35 S. „Flesz historii”
19.50 S. „Stulecie Winnych”
20.30 S. „Portrety Wojenne”
21.00 „Świadkowie czasu”
21.10 „Historia w postaciach zapisana” film dok.
22.55 „Tadeusz

Romer. Misja niemożliwa” film dok.
23.50 „Krwawy ślad” film dok.

00.00 Jak my to widzimy z daleka widać lepiej
00.30 Tam, gdzie Bóg płacze
01.00 Słowo życia
01.05 Świat w obrazach
01.10 Informacje dnia
01.30 Sól ziemi
01.55 Poczet Wielkich Polaków
02.00 Msza święta z Jasnej Góry
03.00 Anioł Pański z Ojcem Świętym Franciszkiem
03.15 Rozmowy niedokończone
04.20 Różaniec
04.50 Myśląc Ojczyzna
05.00 Apel Jasnogórski
05.20 Informacje dnia
05.40 Tam, gdzie Bóg płacze
06.10 Sanktuarium polskie
06.30 Odpowiedzialni za Kościół
07.00 Ze szkolnej ławki
08.10 Rezurekcja
08.55 Poczet Wielkich Polaków
09.00 Informacje dnia
09.15 Wieś to też Polska
10.15 Słowo życia
10.20 Mateczniki Polskości
10.30 Moja Katolicka Rodzina
10.55 Święty na każdy dzień
11.00 Informacje dnia
11.15 Rozmowy niedokończone
12.20 Stan Bezpieczeństwa Państwa
12.30 Warto być ojcem
12.45 Muzyczne chwile
13.00 Anioł Pański
13.03 Informacje dnia
13.20 Dęby w Polsce
13.55 Moja Fatima
14.30 Msza święta z Jasnej Góry
15.20 Muzyczne chwile
15.30 Brygada Świętokrzyska
16.00 Ze Swojczen do wolności
16.50 Ma się rozumieć
17.00 Informacje dnia
17.10 Sanktuarium polskie
17.30 Porady Medyczne Bonifratrów
18.00 Świadkowie
18.30 XX Rajd Katyński
18.55 Poczet Wielkich Polaków
19.00 Anioł Pański
19.05 Informacje dnia
19.15 Rozmowy niedokończone
20.25 Święty na każdy dzień
20.30 Poznajemy Polskę
20.45 Modlitwa z telefonicznym udziałem dzieci
21.00 Informacje dnia
21.20 Różaniec
21.50 Myśląc Ojczyzna
22.00 Apel Jasnogórski
22.20 Informacje dnia
22.40 Polski Punkt Widzenia
23.00 Z wędką nad wodę w Polskę i Świat
23.30 Filmowe Życiorysy PL

7.00 Fani czterech kółek
9.00 Jak wyglądają sprawy?
11.00 Fani czterech kółek
12.00 Łowcy staroci
13.00 Fani czterech kółek
14.00 Kopalnie złota
17.30 Skarby z szopy
18.00 Fani czterech kółek
19.00 Jak to działa?
19.30 Jak to jest zrobione?
20.00 Łowcy staroci: renowacje
21.00 Nagi instynkt przetrwania
22.00 Przeżyć na trawie
00.00 Nagi instynkt przetrwania

Dwie pandy wracają do domu

Miały zostać na 15 lat, ale wracają już po 6. Dwie pandy wielkie - Lumi (Śnieg) i Pyry (Zamieć), wypożyczone do ogrodu zoologicznego w Ahtari w środkowej Finlandii, wkrótce ruszą w podróż powrotną do Chin. Finowie tłumaczą decyzję o odesłaniu zwierząt problemami finansowymi i kosztownym utrzymaniem.

Pierwotny plan zakładał, że pandy zostaną na fińskiej ziemi do 2033 roku. Ich koszt utrzymania jest niemały, bo oscyluje wokół kwoty 1-1,5 mln euro rocznie (kosztowne jest m.in. sprowadzanie dużych ilości bambusa). Lumi i Pyry będzie można oglądać w fińskim zoo jeszcze do 21 października. Fot. Freepik.com

Papugi terroryzują miasto

Sceny niczym z dreszczowca Alfreda Hitchcocka pt. „Ptaki” rozgrywają się w miasteczku Hilario Ascasubi w środkowej Argentynie. Dziesiątki tysięcy papug obsiada tam dachy, słupy i kable. Biolog Daiana Lera wyjaśnia, że powodem inwazji tych ptaków jest wycinka lasów w regionie. Szacunki mówią, że w prowincji Buenos Aires tracimy rocznie cztery procent lasów. Przez to papugom brakuje pożywienia, co jest powodem ich stopniowego zbliżania się do miast – mówi Lera. Jak dodaje: Musimy zacząć przywracać nasze naturalne środowisko. Szacuje się, że na każdego z 5 tys. mieszkańców miasteczka przypada nawet 10 papug. Ptaki te bardzo hałasują i wszędzie pozostawiają po sobie odchody. Miejscowi skarżą się również, że papugi dziobią i niszczą izolację kabli. Gdy pada, do przewodów dostaje się woda i nie ma prądu. Na razie mieszkańcy próbują doraźnych, rozmaitych metod, by odstraszyć kolorowe ptaki. Papugi jednak przyzwyczały się i nie obawiają się już - ani wystrzałów za dnia ani laserów w nocy.

Pingwin „z nadwagą” podbija serca internautów

Ma 9 miesięcy i niesamowity apetyt. Tak duży, że codziennie pochłania od 25 do 32 ryb. Pesto to nowa „gwiazda” internetu z oceanarium w australijskim Melbourne. Mały pingwin królewski waży już 22,5 kg i zyskał nawet miano pingwina z nadwagą. Stał się tak popularny w internecie, że niektórzy przylatują specjalnie do Melbourne, by go zobaczyć. Pesto jest największym pingwinem królewskim, jaki kiedykolwiek mieszkał w oceanarium w Melbourne. Waży teraz 22,5 kg – dla porównania jego przybrani rodzice ważą po 11 kg. Na ogół inne pingwiny w jego wieku ważą maksymalnie 18 kg. Fot. Freepik.com

Fotomigawka

■ Dobrej muzyki nie zamieni żadna inna przyjemność Fot. Marian Paluszkiewicz